

**Monitor naleving
en handhaving
Brzo-bedrijven
2016**

24 mei 2017

Inhoudsopgave

BRZO+ Monitor 2016 in beeld	3
Samenvatting monitor BRZO+	4
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Brzo 2015 en Rrzo	5
1.3 Reikwijdte en beperkingen monitor	5
1.4 Leeswijzer	6
2. Inspectiepraktijk	7
2.1 Planning	8
2.2 Brzo-inspectie	8
2.3 Handhaving	9
3. Algemene gegevens en inspecties	11
3.1 Aantal actieve Brzo-bedrijven	11
3.2 Geografische verdeling van de Brzo-bedrijven en verdeling over de branches	12
3.3 Aantal geïnspecteerde bedrijven	14
3.4 Aantal inspecties per regio en per toezichthouder	15
4. Naleving Brzo bedrijven	17
4.1 Naleving door de bedrijven	17
4.2 Bedrijven met overtredingen	18
4.3 Indeling bedrijven naar ernst van de overtredingen	19
4.4 Overtredingen in relatie tot de bedrijvigheid	20
4.5 Ernst van de overtredingen	20
4.6 Categorie 1 overtredingen	20
4.7 Overtredingen per inspectieonderwerp	21
5. Handhaving door de toezichthouders	22
5.1 Handhavend toezichthouder	22
5.2 Status van de overtredingen op 1 maart 2017	23
5.3 Strafrechtelijke handhaving	23
6. Regio's nader bekeken	24
6.1 Verkenning factoren van regionale verschillen	24
6.2 Uitgevoerde analyses en verklaringen	27
6.3 Conclusie	27
7. Overige aandachtsgebieden	28
7.1 Beoordeling Veiligheidsrapporten	28
7.2 Implementatie veiligheidsmaatregelen PGS 29 opslagtanks	28
Bijlage 1: Begrippen en afkortingen	30
Bijlage 2: BRZO+ en landelijke afspraken	33
Bijlage 3: Brzo 2015 en Rrzo	34
Bijlage 4: Beoordeelde inspectie-onderwerpen en overtredingen in 2012-2016	35
Bijlage 5: De handhavingsinstrumenten volgens handhavingstrategie Brzo	37

BRZO+ Monitor 2016 in beeld

Brzo-bedrijven

Brzo-inspecties

Samenvatting monitor BRZO+

Dit is de zesde editie van de Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven, gebaseerd op de resultaten uit 2016. Naast het landelijke beeld worden ook de gegevens per branche en per Brzo-regio weergegeven. Er wordt een toelichting gegeven op Brzo-inspecties in de praktijk en er wordt een uitsplitsing gemaakt per regio.

In 2016 waren 373 Brzo-bedrijven actief in Nederland. Dit is een daling ten opzichte van 2015. De afname is vooral in de categorie hogedrempelbedrijven. De daling is voornamelijk ontstaan vanwege een correctie op het aantal Brzo-bedrijven bij Chemelot in regio Limburg.

De verhouding tussen de hogedrempelbedrijven en lagedrempelbedrijven is vergelijkbaar met 2015. Van de Brzo-bedrijven is 97% tenminste één keer geïnspecteerd. Bij deze bedrijven zijn in totaal 492 inspecties uitgevoerd, waarvan 74% aangekondigde of deels aangekondigde inspecties en 26% onaangekondigde inspecties.

Bij 40% van de Brzo-bedrijven zijn geen overtredingen geconstateerd. Ten opzichte van 2015 is dit percentage nagenoeg ongewijzigd. Bij 216 bedrijven is tenminste één overtreding geconstateerd, waarvan bij 130 bedrijven alleen overtredingen van de lichtste categorie. In totaal zijn bij 76% van de bedrijven geen overtredingen geconstateerd of alleen overtredingen van de lichtste categorie.

Er zijn in totaal 647 overtredingen vastgesteld, waarvan vier zware overtredingen. Bij deze zware overtredingen is door de toezichthouder direct ingegrepen waardoor het gevaar is weggenomen. Het totaal aantal overtredingen is iets hoger ten opzichte van 2015. De zware overtredingen zijn er zes minder in vergelijking met 2016. In vergelijking met vorig jaar is een verschuiving van de zwaarte zichtbaar richting de laagste categorie. Van de 647 overtredingen was op 1 maart 2017 39% opgeheven, inclusief de vier zware overtredingen. Voor 42% van de overtredingen is handhaving gestart en voor 19% is deze nog niet gestart.

De monitor laat zien dat de naleving van de Brzo-regelgeving niet in alle regio's gelijk is. Om een verklaring te vinden, dan wel inzicht te krijgen in deze verschillen tussen de regio's, is een verkennend onderzoek uitgevoerd op basis van de monitoringsgegevens en uitvraag bij de regio's. Op basis van dit onderzoek kan nog onvoldoende verklaard worden wat de oorzaak is van de verschillen tussen de regio's in de mate van naleving van de regelgeving. Niet van alle factoren die de verschillen kunnen veroorzaken, is onderzocht óf en in welke mate zij bijdragen aan de verschillen. Dit jaar wordt dit door BRZO+ verder onderzocht.

Binnen het kader van het samenwerkingsprogramma BRZO+ zijn in 2016 twee projecten uitgevoerd: de beoordeling van veiligheidsrapporten, een verplichting uit het Brzo 2015, en veiligheidsmaatregelen PGS 29 opslagtanks.

209 hogedrempelbedrijven hebben een nieuw veiligheidsrapport ingediend. Tien bedrijven hebben het (volledige) veiligheidsrapport niet ingediend en zijn hiermee in overtreding. De overige bedrijven hebben het veiligheidsrapport ingediend als onderdeel van een vergunningprocedure. De veiligheidsrapporten zullen op locatie worden getoetst op juistheid als onderdeel van het reguliere inspectiebezoek.

Ten aanzien van PGS 29 heeft het Wabo bevoegd gezag de procedures tot actualisatie van de vergunningen nagenoeg afgerond. Bedrijven konden voor 1 mei 2016 hun implementatieplannen op basis van PGS 29 opslagtanks indienen voor het alsnog treffen van de maatregelen. Deze plannen zijn door Inspectie SZW samen met het Wabo bevoegd gezag beoordeeld. De Inspectie SZW is daarop in 2016 begonnen met het inzetten van handhavingsinstrumenten om waar nodig tijdige implementatie bij bedrijven af te dwingen.

Hoofdstuk 1

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het samenwerkingsprogramma BRZO+ presenteert jaarlijks de “Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven¹” over de mate van naleving van de Brzo-regelgeving bij de Brzo-bedrijven op grond van toezichts- en handhavinginformatie. Het is het zesde jaar dat de naleving en handhaving op landelijke schaal in beeld wordt gebracht. De monitor is opgesteld door het projectteam Brzo-monitor onder verantwoordelijkheid en in opdracht van BRZO+.

Binnen het landelijk samenwerkingsprogramma BRZO+ werken toezichthouders samen. Dat zijn de zes Brzo-omgevingsdiensten (in opdracht van het provinciaal Wabo bevoegd gezag²), de Inspectie SZW (ISZW), de veiligheidsregio's (VR's), de Waterschappen en Rijkswaterstaat (RWS). Ook de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en het Openbaar Ministerie (OM) maken deel uit van BRZO+. Staatstoezicht op de Mijnen is eveneens betrokken. Meer informatie over BRZO+ is te vinden in bijlage 2 en op de website www.brzoplus.nl.

1.2 Brzo 2015 en Rrzo

Het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo 2015) en de Regeling risico's zware ongevallen (Rrzo) hebben als doel het voorkomen en beheersen van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen. Het Brzo 2015 is de implementatie van de Europese Seveso III-richtlijn (2012/18/EU). In het Rrzo zijn onderdelen van het Brzo 2015 verder uitgewerkt. Het besluit stelt eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Het regelt de wijze waarop de overheid daarop moet toezien en integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, omgevingsveiligheid en rampbestrijding in één juridisch kader. Meer informatie over Brzo 2015 is te vinden in bijlage 3 en op www.brzoplus.nl.

1.3 Reikwijdte en beperkingen monitor

De monitor richt zich op de actieve Brzo-bedrijven die in het kalenderjaar 2016 op naleving van het Brzo 2015 zijn geïnspecteerd. ‘Actief’ betekent dat er Brzo-gerelateerde werkzaamheden werden verricht door het bedrijf. Bedrijven die bijvoorbeeld in oprichting waren in afwachting van een vergunning of die in de loop van 2016 gestopt zijn met de activiteiten, vallen buiten de scope van deze monitor. De monitor is ook exclusief zeven Brzo-bedrijven die onder toezicht van SodM staan en waarvoor het ministerie van Economische Zaken het bevoegd gezag is. Over deze bedrijven rapporteert [SodM](#) in haar jaarverslag.

Een Brzo-inspectie betreft een steekproef. Tijdens de inspectie wordt een bedrijf op specifieke onderdelen doorgelicht. Alle geconstateerde overtredingen bij deze inspecties worden in het inspectierapport opgenomen. De inspectierapporten geven de situatie weer op het moment van de inspectie en op die onderdelen die op dat moment geïnspecteerd zijn. De hieruit volgende resultaten geven een beeld van de veiligheidsbeheersing van een bedrijf op een bepaald onderdeel op dat moment.

In de monitor maken we een vergelijking van de resultaten over meerdere jaren. De landelijke samenwerking BRZO+ werkt aan het verder bevorderen van de uniformiteit van de inspectiepraktijk. Daardoor blijft de monitor in ontwikkeling. Op basis van voortschrijdend inzicht worden jaarlijks nieuwe keuzes gemaakt, waardoor een aantal gegevens niet zonder meer over de jaren kunnen worden vergeleken.

---

¹ Op basis van de wetgeving is “Brzo-inrichting” de officiële benaming. Omwille van de leesbaarheid wordt in de monitor in plaats van inrichting de term bedrijf gebruikt.

² Sinds 1 januari 2016 is alleen de provincie Wabo bevoegd gezag voor de Brzo-bedrijven. Voor die tijd was of de gemeente of de provincie Wabo bevoegd gezag.

De monitor is gebaseerd op gegevens zoals die in de landelijke online inspectiedatabase Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte (GIR) zijn geregistreerd. Aan de hand van de inspectiegegevens 2016 zoals deze op 1 maart 2017 beschikbaar waren in de GIR, zijn de overtredingen en de hierop ingezette handhaving in kaart gebracht. De peildatum 1 maart 2017 is gekozen om ook de resultaten van de inspecties uitgevoerd in november en december 2016 en eventuele opvolging daarvan in de monitor mee te kunnen nemen.

Informatie uit de aangekondigde inspecties is volledig opgenomen. Voor onaangekondigde inspecties en niet-routinematige inspecties³ zijn geen landelijke afspraken over registratie in GIR. Dat betekent dat in deze monitor de resultaten van deze inspecties zijn meegenomen voor zover deze in de GIR zijn geregistreerd. Om een vollediger beeld te kunnen geven over het totaal aantal uitgevoerde onaangekondigde inspecties en de daarin geconstateerde overtredingen is informatie over de niet in de GIR geregistreerde inspecties toegevoegd. Dit is dit jaar voor het eerst meegenomen. In 2017 zal de registratie verder verbeterd worden. In een nieuw te bouwen informatiesysteem zal hierin ook worden voorzien (geplande oplevering 2019/2020).

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de Brzo-inspectiepraktijk met de bijbehorende inspectiemethodiek en handhavingsstrategie. Dit hoofdstuk geeft basisinformatie om de daarna volgende hoofdstukken te kunnen lezen. Hoofdstuk 3 gaat over de algemene gegevens over het soort en aantal Brzo-bedrijven. Ook is er een paragraaf over de aantallen inspecties per regio en per toezichthouder. Hoofdstuk 4 beschrijft de naleving van het Brzo 2015 door de bedrijven. Het hoofdstuk bevat informatie over het aantal, de soort en ernst van de overtredingen die geconstateerd zijn bij de Brzo-bedrijven. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de resultaten van de bestuursrechtelijke handhaving. Daarin is de handhaving bij de Brzo-bedrijven door de toezichthouders en de status van de overtredingen beschreven. Ook wordt een toelichting gegeven over de strafrechtelijke handhaving. In hoofdstuk 6 wordt het verkennend onderzoek naar de regionale verschillen in inspectieresultaten en resultaten daarvan beschreven. In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op twee Brzo-projecten die in 2016 binnen het kader van het samenwerkingsprogramma BRZO+ zijn uitgevoerd: de beoordeling van veiligheidsrapporten die volgt uit de verplichting uit het Brzo 2015 en veiligheidsmaatregelen PGS 29 opslagtanks.

---

³ Niet-routinematige inspecties zijn vooraf niet geplande inspecties, die in veel gevallen betrekking hebben op een situatie van niet naleven, een incident, ongeval of slechte naleving.

Hoofdstuk 2

2. Inspectiepraktijk

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het BRZO+ samenwerkingsverband het plannen, uitvoeren en handhaven van een Brzo-inspectie georganiseerd heeft. Het inspectieproces is gericht op de naleving van de Brzo-wetgeving en vormt een cyclus. Brzo-bedrijven worden geïnspecteerd op naleving van de Brzo-wetgeving. Daaronder vallen bedrijven die met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen werken. Nederland telt bijna 400 Brzo-bedrijven. Afhankelijk van de aard en hoeveelheid van de stoffen worden Brzo-bedrijven ingedeeld als lagedrempel- of hogedrempelbedrijven.

Figuur 1: Brzo-inspectieproces

2.1 Planning

In elke regio stellen de Brzo-toezichthouders gezamenlijk voor elk Brzo-bedrijf een inspectieprogramma op. Uit dit programma blijkt hoe de inspecties voor het Brzo-bedrijf worden ingericht. Het programma bevat informatie over zowel de inspectiefrequentie als de inhoud van de verschillende inspecties (welke onderdelen van het veiligheidsmanagementsysteem, bedrijfsonderwerpen en bedrijfsonderdelen). Het inspectieprogramma wordt gedurende de looptijd regelmatig door de toezichthouders bezien en indien nodig bijgewerkt; het inspectieprogramma kan veranderen door landelijke inspectiethema's, resultaten van vervolgininspecties, beleidswijzigingen, gevallen van niet-naleven, ernstige klachten, bijna-ongevallen, ernstige ongevallen, incidenten of nieuwe (dan wel verbeterde) technieken.

De mate van toezicht op een bedrijf is landelijk vastgelegd in het toezichtmodel. Met het toezichtmodel wordt de inspectielast bepaald op basis van de grootte, complexiteit en risico's van het bedrijf, in combinatie met de beoordeling van het functioneren van het veiligheidsbeheerssysteem uit de laatste inspectie. De inspectielast wordt weergegeven in het aantal Brzo-inspectiedagen per jaar bij het bedrijf. Bij een goede beoordeling zal de inspectielast minder worden en bij een minder goede beoordeling wordt het meer. In het Brzo 2015 staat dat bij hogedrempelbedrijven jaarlijks een inspectie wordt gehouden, bij lagedrempelbedrijven tenminste één keer per drie jaar, tenzij het bevoegd gezag op grond van een systematische evaluatie van de gevaren het inspectieprogramma aanpast. Het uitvoeringsbeleid van de provinciale opdrachtgevers en lokaal bestuur bevat de bestuurlijke afweging hoe vaak de Brzo-omgevingsdiensten en de veiligheidsregio's de Brzo-bedrijven inspecteren. Inspectie SZW past een risicomethodiek toe om per bedrijf de toezichtlast in inspectiedagen te bepalen.

De inspectieprogramma's van alle Brzo-bedrijven samen vormen met elkaar het gezamenlijke inspectieprogramma van de toezichthouders.

2.2 Brzo-inspectie

Een Brzo-inspectie is feitelijk een veiligheidsinspectie bij een Brzo-bedrijf. Tijdens een Brzo-inspectie wordt gecontroleerd of een bedrijf zich houdt aan de regels van het Brzo 2015. Als tijdens een inspectie tekortkomingen worden geconstateerd op andere gerelateerde gebieden, zullen de toezichthouders ook op de voorschriften van andere wetten handhaven (bijvoorbeeld Arbowet, Wabo of de Wet veiligheidsregio's). Er is sprake van een Brzo-inspectie als er minimaal twee toezichthouders van of namens twee verschillende bevoegde gezagen deelnemen. Onaangekondigde inspecties kunnen ook in afstemming door één toezichthouder worden uitgevoerd.

De Brzo-inspectie wordt uitgevoerd door een inspectieteam, bestaande uit een aantal inspecteurs afkomstig van het Wabo bevoegd gezag (Brzo-omgevingsdiensten), Inspectie SZW of de veiligheidsregio. Het Wabo bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de coördinatie. Het Wabo bevoegd gezag kan versterkt worden door een inspecteur van Rijkswaterstaat of de waterschappen als er risico's zijn van onvoorziene lozingen in oppervlaktewater.

Het inspectieteam werkt samen in de voorbereiding (maken van agenda en voorstel voor de te houden interviews), uitvoering (bedrijfsbezoek met visuele controle van de technische en organisatorische maatregelen, veiligheidsbeheerssysteem, rapporten, vervolgdocumenten), delen van de bevindingen met het bedrijf (close-out), afronding met eventueel handhaving en verslaglegging van de inspectie (inspectierapport en openbare samenvatting).

Er wordt onderscheid gemaakt tussen routinematige en niet-routinematige inspecties. De routinematige inspecties kunnen aangekondigd of onaangekondigd plaatsvinden:

- De aangekondigde Brzo-inspecties vormen het merendeel van alle inspecties. Hiertoe wordt een inspectieagenda voorafgaand aan de inspectie aan het bedrijf aangeboden. Hiermee is geborgd dat de gewenste functionarissen geïnterviewd kunnen worden, noodzakelijke procedures en rapportages klaarliggen en de gekozen inspectieonderwerpen kunnen worden beoordeeld. Tijdens deze inspecties worden ook de fysieke maatregelen gecontroleerd.
- De onaangekondigde Brzo-inspecties vinden plaats binnen maar ook buiten kantooruren, zijn korter en veelal gericht op inspectie van maatregelen (in plaats van systemen) tijdens een terreinronde. De onaangekondigde inspectie kan ook betekenen dat er tijdens een

aangekondigde inspectie andere onderdelen van het bedrijf gecontroleerd worden dan van tevoren door de inspecteurs bedacht of aangekondigd. Dit noemen we een deels aangekondigde inspectie.

Naast deze Brzo-inspecties bestaan ook niet-routinematige inspecties. Deze inspecties zijn niet vooraf gepland. In het inspectieprogramma wordt tijd gereserveerd voor niet-routinematige inspecties. Op basis van ervaring wordt een globale inschatting gemaakt. De niet-routinematige inspecties hebben in veel gevallen betrekking op situaties van niet naleven, een incident, ongeval of slechte naleving. In dit soort situaties is onderzoek nodig om er op toe te zien dat de wetgeving wordt nageleefd en de eventuele onveilige situatie wordt opgeheven.

De Brzo-inspectie wordt uitgevoerd aan de hand van een landelijk uniforme inspectiemethodiek voor het Brzo-toezicht (zogenaamde NIM)) om een gelijk speelveld voor de bedrijven te creëren. Alle inspecteurs die een Brzo-inspectie uitvoeren zijn op dezelfde wijze opgeleid om de NIM te volgen. De inspectiemethodiek omvat de hoofdlijnen voor een inspectie-uitvoering, zowel voor het proces als de inhoud. Hierbij gaat het om een objectief en gemotiveerd oordeel over het door het bedrijf gevoerde preventiebeleid ter voorkoming van zware ongevallen en over het veiligheidsbeheerssysteem (VBS). Het VBS bestaat uit zeven elementen VBS-i t/m VBS-vii, zoals beschreven in de Seveso III-richtlijn en in bijlage 1 van de monitor.

Het inspectieteam heeft als leidend kader bij de inspecties vijf hoofdvragen:

1. Zijn de juiste gevaren en de daaruit voortkomende risico's onderkend?
2. Zijn de juiste maatregelen getroffen?
3. Worden de maatregelen goed onderhouden?
4. Is er een deugdelijk beheerssysteem waarmee het onderkennen van gevaren en risico's, het treffen van de juiste maatregelen en het onderhouden van die maatregelen is geborgd?
5. Voert het bedrijf, alles overziend, het juiste preventiebeleid?

Bij de voorbereiding van een inspectie kiest het inspectieteam welke thema's en daarbij behorende inspectieonderwerpen worden geïnspecteerd en tegen welke beoordelingsgrondslagen. De keuze van de thema's wordt voor ieder bedrijf afzonderlijk gemaakt op grond van de nalevinggeschiedenis van het bedrijf en de aspecten die bij een vorige inspectie zijn beoordeeld. Inspectiethema's kunnen ook gekozen worden naar aanleiding van landelijk afgesproken thema's. Per bedrijf en per jaar kan diepgang en breedte van de inspecties variëren. Kortom de Brzo-inspecties verschillen van elkaar op de inhoud.

Het inspectieproces verloopt van waarneming, bevinding naar beoordeling en conclusie. De inspectiemethodiek beoogt een gelijke waardering in vergelijkbare situaties. Daarom is een waarderingsschaal opgesteld, die de inspecteurs bij hun beoordeling toepassen.

Na afloop van de inspectie legt het inspectieteam gezamenlijk het hele procesverloop vast in de GIR. Met behulp van de GIR wordt het inspectierapport en de openbare samenvatting opgesteld. De openbare samenvattingen van de aangekondigde Brzo-inspecties worden sinds 2014 op de website van BRZO+ gepubliceerd. In deze samenvatting worden de inspectieonderwerpen, de resultaten van de inspectie en indien er overtredingen zijn geconstateerd, het soort, het aantal en de ernst van de overtredingen vermeld. Sinds 2015 wordt de bedrijven de mogelijkheid geboden bij de publicatie van openbare samenvattingen een link naar hun website op te nemen. Via deze link kan worden nagelezen welke acties het bedrijf onderneemt naar aanleiding van de resultaten van de inspectie.

2.3 Handhaving

Tijdens een inspectie kan een overtreding geconstateerd worden. Afhankelijk van de beoordeling wordt een handhavingstraject ingezet. In de praktijk handhaven bevoegde instanties direct op het besluit of op de onderliggende regelgeving dan wel op de vergunning. In bijlage 5 staan de categorieën van overtredingen en de in te zetten sancties (handhavingsinstrumenten) volgens de landelijke handhavingstrategie Brzo⁴, die sinds 2014 wordt gevolgd. Het doel van de

---

⁴ De landelijke handhavingstrategie is te vinden op <http://brzoplus.nl/brzo/producten-brzo/publicaties-brzo/>

handhavingsstrategie is op een adequate en uniforme wijze sanctionerend op te treden. Er zijn drie categorieën van overtredingen, gerangschikt van zwaar en middelzwaar naar licht:

1. Bij overtredingen van categorie 1 is sprake van een onmiddellijke dreiging van een zwaar ongeval. Er is dus een ernstig gevaar voor de werknemers en/of directe omgeving van het bedrijf. De categorie 1 overtredingen, geconstateerd in 2016, staan beschreven in paragraaf 4.6.
2. Bij categorie 2 overtredingen is er geen sprake van onmiddellijke dreiging voor de veiligheid van werknemers of directe omgeving; wel is vastgesteld dat het bedrijf onvoldoende maatregelen heeft getroffen. Enkele voorbeelden van categorie 2 overtredingen zijn:
  - Een vlamdover is sinds de ingebruikname niet geïnspecteerd. Volgens de manual moet de vlamdover periodiek worden onderhouden.
  - Een procedure Brzo-audits waarin het bedrijf aangeeft periodiek audits uit te voeren wordt niet opgevolgd. De audit is of niet uitgevoerd of is onvoldoende gericht op het functioneren van het veiligheidsbeheerssysteem.
  - De vulgraden van de tanks die steekproefsgewijs zijn getoetst, komen niet overeen met de uitgangspunten uit de risicoanalyse.
3. Overtredingen in categorie 3 (zeer geringe dreiging) betreffen lichtere tekortkomingen, waarvoor een lichtere sanctie met een redelijke hersteltermijn wordt opgelegd. Ook hier is geen sprake van onmiddellijke dreiging voor de veiligheid van werknemers of directe omgeving. Enkele voorbeelden van categorie 3 overtredingen zijn:
  - De identificatie van de gevaren en beoordeling van de risico's tijdens uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden zijn onvoldoende beschreven.
  - Effectiviteit van bepaalde maatregelen is niet goed beschreven.
  - Brandwerende deuren buiten productiezaakzone sluiten onvoldoende.

Het inspectieteam bepaalt, afhankelijk van de aard en de ernst van de geconstateerde overtredingen en de naleefgeschiedenis van het bedrijf welke sancties uit de handhavingsstrategie worden ingezet. Afhankelijk van het onderwerp van de overtreding en de wettelijke mogelijkheden die het bevoegd gezag ter beschikking heeft, bepaalt het inspectieteam welke toezichthouder de handhaving inzet. Per overtreding kunnen meerdere instrumenten worden ingezet. Bij categorie 2 en - 3 overtredingen wordt het bedrijf middels een hersteltermijn in de gelegenheid gesteld de overtreding ongedaan te maken of te herstellen. Bij categorie 1 overtredingen wordt direct ingegrepen om de overtreding te beëindigen. Er kan desgewenst met bestuursrecht, strafrecht of een combinatie van beiden worden gehandhaafd.

Na afloop van de gestelde hersteltermijn wordt een hercontrole uitgevoerd om te controleren of de overtreding is opgeheven. Indien dit niet zo is worden extra maatregelen getroffen om dit alsnog te realiseren. Bijvoorbeeld door de inzet van zwaardere sancties.

Hoofdstuk 3

3. Algemene gegevens en inspecties

In dit hoofdstuk staan de algemene gegevens over het aantal Brzo-bedrijven en de branche-indeling. Ook is er een paragraaf over de aantallen inspecties per regio. Daarnaast is de deelname van de toezichthouders aan de Brzo-inspecties opgenomen.

3.1 Aantal actieve Brzo-bedrijven

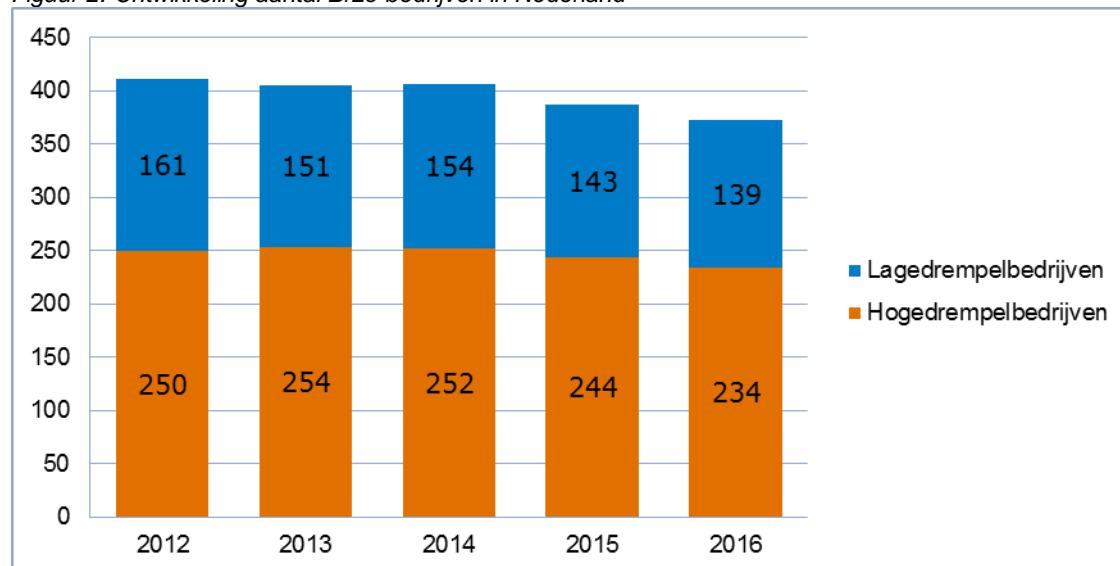
De aard en de hoeveelheid gevaarlijke stoffen bepaalt of een bedrijf onder de werkingssfeer van het Brzo 2015 valt en of het een hogedrempel- of lagedrempelbedrijf is. Door wijzigingen in de bedrijfsvoering kan de capaciteit onder of boven de drempelwaarde(n) komen te vallen. Daarnaast kan de oprichting van bedrijven en bedrijven die stoppen, bijdragen aan fluctuaties in de aantallen. Bedrijven in oprichting of bedrijven die in de loop van 2016 stopten met Brzo-gerelateerde activiteiten zijn niet in de monitor meegenomen.

In tabel 1 wordt het totaal aantal actieve Brzo-bedrijven, uitgesplitst in hogedrempel- en lagedrempelbedrijven weergegeven. Ook zijn de aantallen uit meerdere jaren met elkaar vergeleken. Tabel 1 en figuur 2 laat een afname zien van het aantal bedrijven in vergelijking met 2015. De daling is ontstaan vanwege een correctie op het aantal Brzo-bedrijven bij Chemelot in regio Limburg. Feitelijk zijn de aantallen in 2016 vergelijkbaar met 2015 (in 2016 drie bedrijven minder).

Tabel 1: Aantal Brzo-bedrijven in Nederland ten opzichte van de voorgaande jaren⁵

Aantal bedrijven	2012	2013	2014	2015	2016
Hogedrempelbedrijven	250	254	252	244	234
Lagedrempelbedrijven	161	151	154	143	139
Totaal	411	405	406	387	373

Figuur 2: Ontwikkeling aantal Brzo-bedrijven in Nederland

⁵ Bij het toepassen van de tot en met 2015 gebruikte methode voor het tellen van Brzo-bedrijven in regio Limburg zou het totaal aantal Brzo-bedrijven in 2016 384 zijn (waarvan 243 hogedrempel- en 141 lagedrempelbedrijven).

3.2 Geografische verdeling van de Brzo-bedrijven en verdeling over de branches

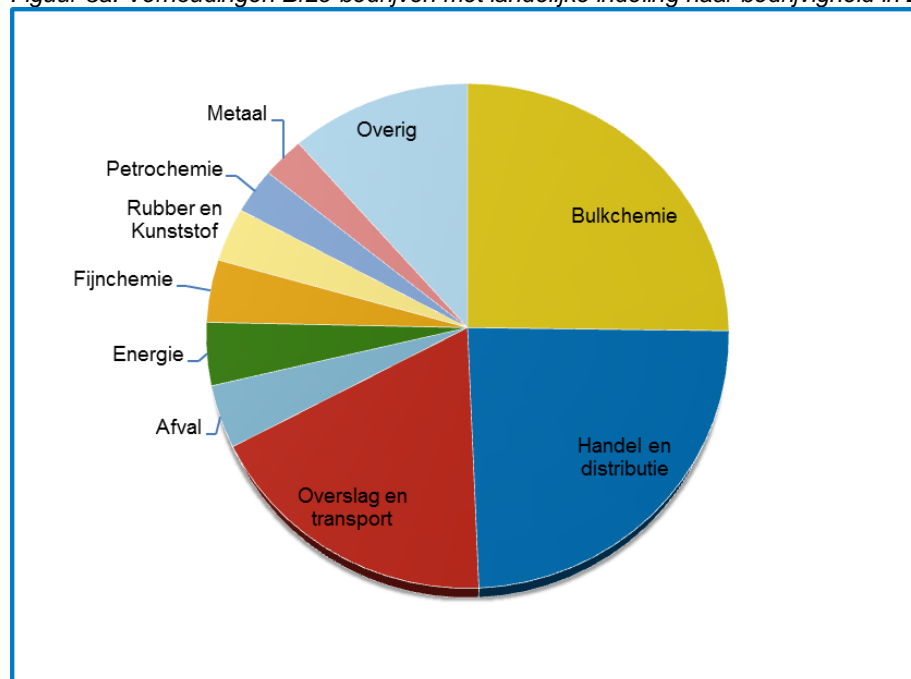
Tabel 2 geeft de verdeling van de Brzo-bedrijven over de Brzo-regio's weer en de aard van de voornaamste activiteiten bij deze bedrijven. Dit laatste is gebaseerd op de codering van Major Accident Reporting System (MARS) van het Europese systeem voor het melden van grote incidenten (eMARS). In deze monitor worden groepen van bedrijven die zelfde aard van bedrijvigheid hebben, omschreven als branches.

Tabel 2: Aantal actieve Brzo-bedrijven in 2016 met indeling naar branche en regio⁶

Regio	Totaal	Bulkchemie	Handel en distributie	Overslag en transport	Afval	Energie	Fijnchemie	Rubber en Kunststof	Petrochemie	Metaal	Overig
Noord-Brabant	63	15	11	9	5	0	5	3	1	3	11
Limburg	31	8	0	6	1	1	0	5	1	1	8
Zuid-Holland/Zeeland	137	38	59	10	3	3	4	4	6	1	9
Gelderland/Overijssel	47	10	2	14	2	3	2	0	3	1	10
Groningen/Drenthe/Friesland	42	12	1	15	1	6	2	1	0	1	3
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	53	11	17	13	3	2	2	0	0	3	2
Totaal regio's	373	94	90	67	15	15	15	13	11	10	43

Tabel 2 en figuur 3a laten zien dat er grote verschillen zijn in omvang van de branches. Dit varieert van 10 bedrijven in de branche Metaal tot 94 bedrijven in de branche Bulkchemie.

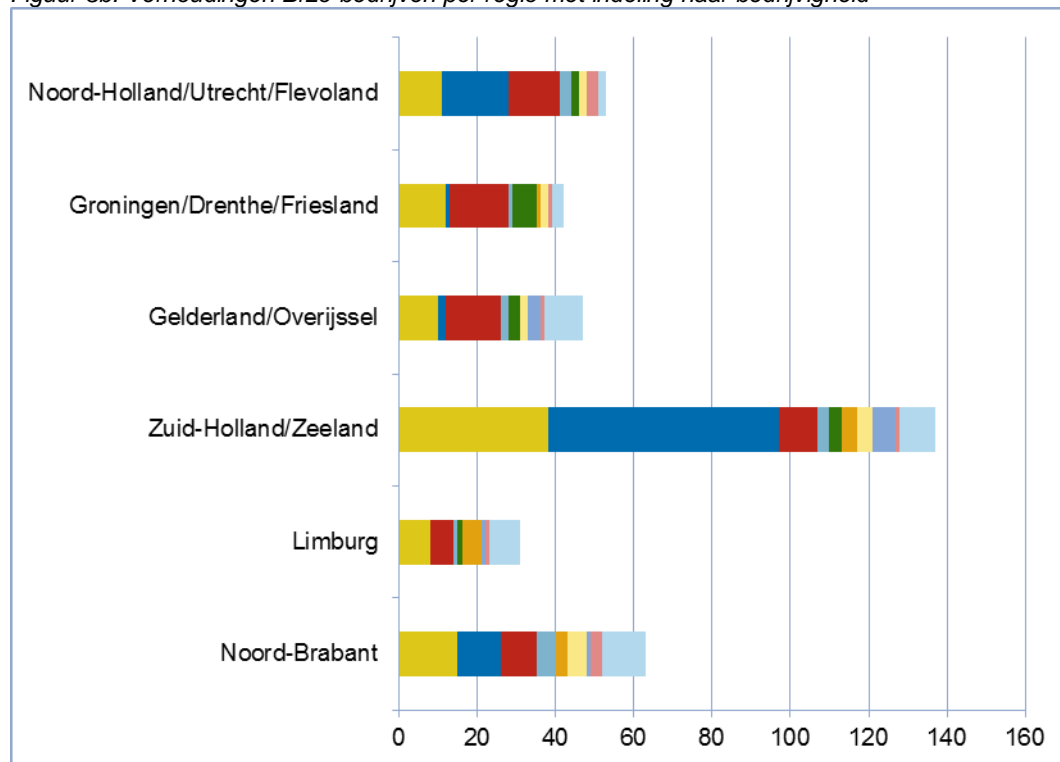
Figuur 3a: Verhoudingen Brzo-bedrijven met landelijke indeling naar bedrijvigheid in 2016

⁶ Onder categorie Overig staan onder andere de volgende bedrijfstakken: Keramiek, Elektronica, Landbouw, Farmaceutische Industrie, Onderzoek en Onderwijs, Voedselindustrie en Houtbewerking.

In figuur 3b is te zien dat in de regio Zuid-Holland/Zeeland de meeste Brzo-bedrijven zijn gevestigd. Daarnaast zien we dat de Brzo-bedrijven binnen de branches geografisch ongelijkmatig over de regio's verdeeld zijn. In Noord-Holland/Utrecht/Flevoland behoren de meeste bedrijven tot de branches Bulkchemie, Handel & distributie en Overslag & transport. In Groningen/Friesland/Drenthe zijn overwegend Bulkchemie en Overslag & transport aanwezig. In Gelderland/Overijssel overheerst Overslag & transport. In de regio Zuid-Holland/Zeeland is meer dan de helft van het totaal aantal Brzo-bedrijven uit de branche Handel & distributie gevestigd.

Figuur 3b: Verhoudingen Brzo-bedrijven per regio met indeling naar bedrijvigheid

■ Bulkchemie
■ Handel en distributie
■ Overslag en transport
■ Afval
■ Energie
■ Rubber en Kunststof
■ Fijnchemie
■ Petrochemie
■ Metaal
■ Overig

3.3 Aantal geïnspecteerde bedrijven

In hoofdstuk 2 is in hoofdlijnen beschreven hoe de keuze tot het aantal te inspecteren bedrijven tot stand komt. De keuze om wel of niet te inspecteren en welke inspectiedienst aan de inspectie deelneemt, wordt bepaald op basis van aanwijzing van het bedrijf (hoge- of lagedrempelbedrijf), de risico's van het bedrijf, het naleefgedrag van voorgaande jaren en de beschikbare capaciteit binnen de inspectiediensten.

In tabel 3 staat bij hoeveel van het totaal aantal Brzo-bedrijven er minimaal één Brzo-inspectie in 2016 is uitgevoerd. Er is een uitsplitsing per Brzo-regio gemaakt. Daarnaast geeft de tabel voor de hogedrempel- en lagedrempelbedrijven afzonderlijk het aantal en het percentage geïnspecteerde Brzo-bedrijven weer. Daarbij is ook aangegeven bij hoeveel van de Brzo-bedrijven er geen Brzo-inspectie is uitgevoerd.

Tabel 3: Aantal hogedrempelbedrijven en lagedrempelbedrijven per Brzo-regio en percentage geïnspecteerde bedrijven per regio

Regio	Hogedrempelbedrijven				Lagedrempelbedrijven				Totaal aantal bedrijven
	Aantal bedrijven	Aantal geïnspecteerde bedrijven	% geïnspecteerde bedrijven	Aantal niet-geïnspecteerde bedrijven	Aantal lbedrijven	Aantal geïnspecteerde bedrijven	% geïnspecteerde bedrijven	Aantal niet-geïnspecteerdebedrijven	
Noord-Brabant	38	38	100%	0	25	24	96%	1	63
Limburg	20	16	80%	4	11	11	100%	0	31
Zuid-Holland/Zeeland	103	102	99%	1	34	33	97%	1	137
Gelderland/ Overijssel	26	25	96%	1	21	21	100%	0	47
Groningen/Drenthe/Friesland	19	19	100%	0	23	20	87%	3	42
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	28	27	96%	1	25	24	96%	1	53
Totaal	234	227	97%	7	139	133	96%	6	373

In 2016 zijn bij 360 van de in totaal 373 Brzo-bedrijven inspecties uitgevoerd. Van de 373 Brzo-bedrijven vallen 234 bedrijven in de categorie hogedrempelbedrijf en 139 in de categorie lagedrempelbedrijf. Van deze bedrijven is in 2016 landelijk 97% geïnspecteerd.

Inspecties hogedrempelbedrijven

Het percentage geïnspecteerde hogedrempelbedrijven varieert van 80% in Limburg tot 100% in Noord-Brabant en Groningen/Drenthe/Friesland.

Het lagere percentage in de regio Limburg is toe te schrijven aan de specifieke situatie op de site Chemelot. Voor deze site is een koepelvergunning afgegeven. Daarbinnen worden de activiteiten geëxploiteerd door 11 clusters van fabrieken waarvan tien onder de categorie van hogedrempelbedrijf vallen. Gedeputeerde Staten, Inspectie SZW en de veiligheidsregio Limburg hebben de frequentie voor Brzo-inspecties voor Chemelot conform de wetgeving vastgelegd in de nota "Planmatige Brzo toezichtlast Site Chemelot 2012-2016". De inspectie van de site Chemelot is in lijn van de nota uitgevoerd. Naast de site Chemelot zijn er nog tien hogedrempel- en tien lagedrempelbedrijven in Limburg.

Zoals tabel 3 laat zien is bij totaal 7 hogedrempelbedrijven geen inspectie uitgevoerd. In regio Limburg zijn drie bedrijven niet geïnspecteerd in lijn met de nota Brzo toezichtlast Chemelot. Bij één bedrijf is geen Brzo-inspectie ingepland vanwege het lage risico van de activiteiten voor de omgeving. Dit metaalverwerkende bedrijf is in 2016 wel meerdere keren bezocht in het kader van een Wabo-inspectie. In regio Zuid-Holland/Zeeland is één inspectie geannuleerd omdat er juridisch traject loopt of het bedrijf onder het Brzo valt. In regio Gelderland/Overijssel heeft bij één bedrijf de in december ingeplande inspectie niet plaatsgevonden vanwege ziekte van twee partnerinspecteurs zonder dat vervanging op korte termijn mogelijk was. Deze inspectie is in maart 2017 uitgevoerd. In regio Noord-

Holland/Utrecht/Flevoland is één inspectie geannuleerd, omdat het bedrijf zijn activiteiten heeft beëindigd.

De hogedrempelbedrijven moeten jaarlijks geïnspecteerd worden tenzij het bevoegd gezag op grond van een systematische evaluatie van de gevaren het inspectieprogramma aanpast.

Inspecties lagedrempelbedrijven

Het percentage geïnspecteerde lagedrempelbedrijven varieert van 87% in Groningen/Drenthe/Friesland tot 100% in Limburg en Gelderland/Overijssel. Bij zes lagedrempelbedrijven is geen Brzo-inspectie uitgevoerd, waarvan vijf bedrijven wel in 2014 of 2015 zijn geïnspecteerd. Eén lagedrempelbedrijf is medio 2016 Brzo-plichtig geworden. Gezien het feit dat de lagedrempelbedrijven wettelijk minimaal eens per drie jaar moeten worden geïnspecteerd, is met deze resultaten ruimschoots aan de norm voldaan.

3.4 Aantal inspecties per regio en per toezichthouder

In 2016 zijn 492 Brzo-inspecties uitgevoerd. Bij een aantal bedrijven zijn dus meerdere inspecties uitgevoerd. Van deze inspecties waren er 127 onaangekondigd. Deze aantallen zijn exclusief de uitgevoerde hercontroles.

In tabel 4a en figuur 4 is te zien welke toezichthouders per regio hebben deelgenomen aan de aangekondigde inspecties. Bij de aangekondigde inspecties zijn ook de deels aangekondigde inspecties geteld. Voor een toelichting zie paragraaf 2.2.

Tabel 4a: Aantal uitgevoerde aangekondigde inspecties per regio en het percentage deelname aan de inspecties per toezichthouder

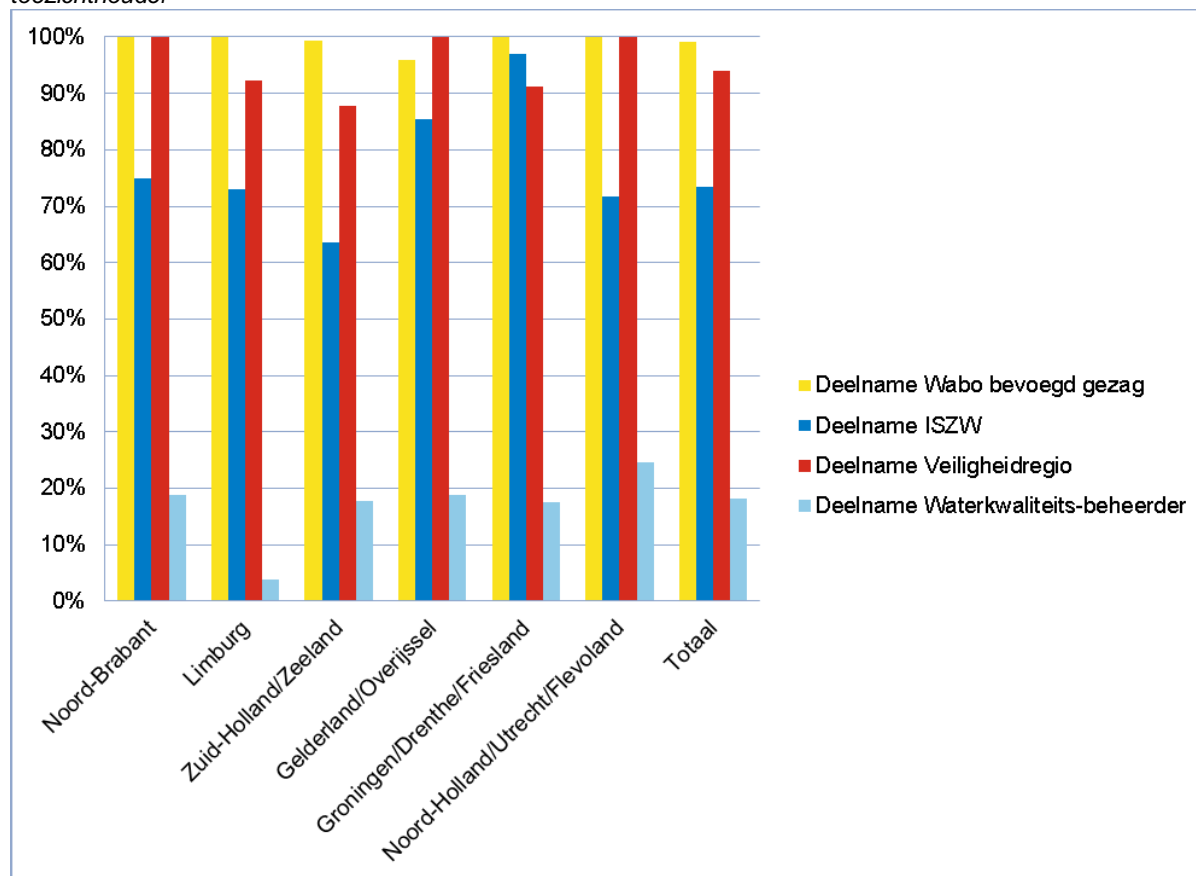
Regio	aantal aangekondigde inspecties	Deelname door Toezichthouder Wabo	Deelname door Toezichthouder ISZW	Deelname door Toezichthouder Wvr	Deelname door Toezichthouder Ww
Noord-Brabant	64	100%	75%	100%	19%
Limburg	26	100%	73%	92%	4%
Zuid-Holland/Zeeland	140	99%	64%	88%	18%
Gelderland/Overijssel	48	96%	85%	100%	19%
Groningen/Drenthe/Friesland	34	100%	97%	91%	18%
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	53	100%	72%	100%	25%
Totaal	365	99%	73%	94%	18%

Het Wabo bevoegd gezag is bij bijna alle aangekondigde inspecties aanwezig geweest. De deelname van de Inspectie SZW zit per regio tussen de 64% en 97% en de deelname van de veiligheidsregio's zit tussen de 88% en 100%.

Inspectie SZW combineert een risicoanalyse op naleving van wet- en regelgeving per branche met de capaciteit en beschikbaarheid van haar inspecteurs. Deze analyse bepaalt de hoeveelheid inspecties en bij welke bedrijven Inspectie SZW zal inspecteren. Toezicht wordt vooral daar ingezet waar knelpunten verwacht worden en het verwachte effect het grootst is. Deze risicogerichte aanpak kan, regionaal, tot een verschil leiden in het aantal Brzo-inspecties waar ISZW aan deelneemt. Verder zijn inspecteurs van de Inspectie SZW, buitengewoon opsporingsambtenaar waardoor zij de mogelijkheid hebben om overtredingen via het strafrecht aan te pakken en hebben zij een rol in het verrichten van incidentonderzoek bij Brzo-bedrijven. Dit staat soms op gespannen voet met geplande activiteiten in het kader van het uitvoeren van Brzo-inspecties.

De waterkwaliteitsbeheerder inspecteert op basis van de aanwezigheid van risico's van onvoorziene lozingen. Als een bedrijf geen risico vormt voor oppervlaktewater, neemt de waterkwaliteitsbeheerder niet deel aan de Brzo-inspectie bij dat bedrijf. Dit betekent dat de waterbeheerder ten opzichte van de overige toezichthouders minder Brzo-inspecties uitvoert, wat leidt tot een relatief laag deelnemingspercentage (gemiddeld 18% voor de aangekondigde inspecties).

Figuur 4: Verdeling van het percentage deelname bij uitgevoerde aangekondigde inspecties per regio en per toezichthouder

Tabel 4b geeft een overzicht per regio van de onaangekondigde inspecties. Voor een toelichting over onaangekondigde inspecties zie paragraaf 2.2. De informatie in tabel 4b is gebaseerd op die inspecties die in GIR zijn geregistreerd én op een handmatig bijgehouden registratie van 61 onaangekondigde inspecties in de regio Noord-Brabant. Hiermee wordt een volledig beeld gegeven van alle onaangekondigde inspecties. De tabel laat zien dat de meeste onaangekondigde inspecties zijn uitgevoerd in Noord-Brabant. In deze regio is het beleid om alle bedrijven onaangekondigd te bezoeken.

Tabel 4b: Aantal uitgevoerde onaangekondigde inspecties per regio

Regio	aantal onaangekondigde inspecties
Noord-Brabant	61
Limburg	2
Zuid-Holland/Zeeland	39
Gelderland/Overijssel	9
Groningen/Drenthe/Friesland	10
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	6
Totaal	127

Hoofdstuk 4

4. Naleving Brzo bedrijven

Dit hoofdstuk bevat informatie over het aantal, soort en ernst van de overtredingen die geconstateerd zijn bij de Brzo-bedrijven.

Het betreft de resultaten van de inspecties voor zover deze in de GIR zijn geregistreerd. Om toch een vollediger beeld te kunnen geven over het totaal aantal geconstateerde overtredingen, is in paragraaf 4.5 informatie over 61 niet in de GIR geregistreerde onaangekondigde inspecties toegevoegd (zie ook paragraaf 3.4).

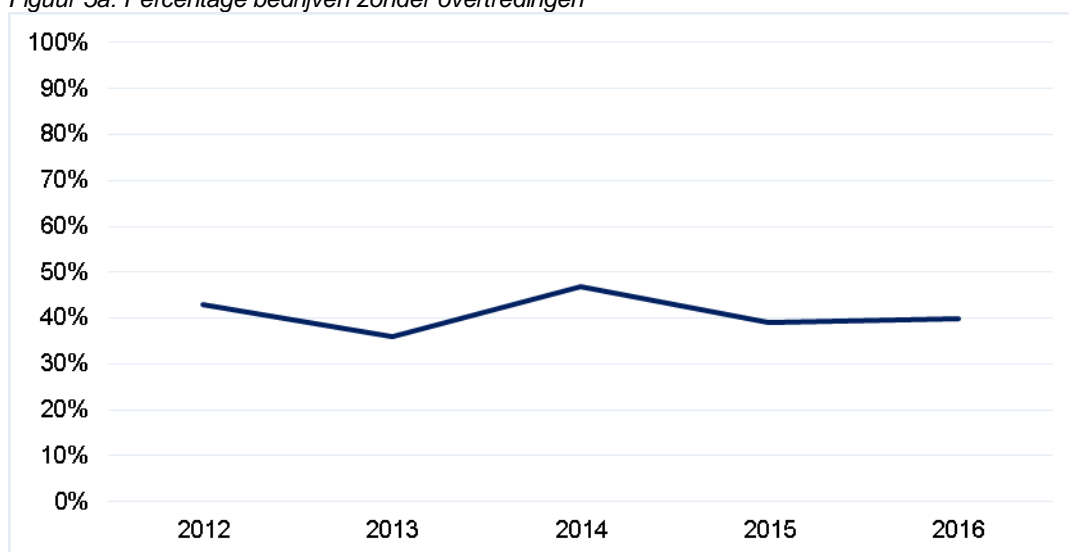
4.1 Naleving door de bedrijven

In 2016 is bij 40% van het totaal aantal geïnspecteerde Brzo-bedrijven geen overtreding geconstateerd. Van deze bedrijven is vastgesteld dat zij de regelgeving naleven op die onderdelen die in de inspectie zijn gecontroleerd. Tabel 5 en figuur 5a geven het percentage bedrijven zonder overtredingen in 2016 weer, met daarnaast de percentages uit de monitor van de vier voorgaande jaren.

Tabel 5: Percentage bedrijven zonder overtredingen ten opzichte van voorgaande jaren

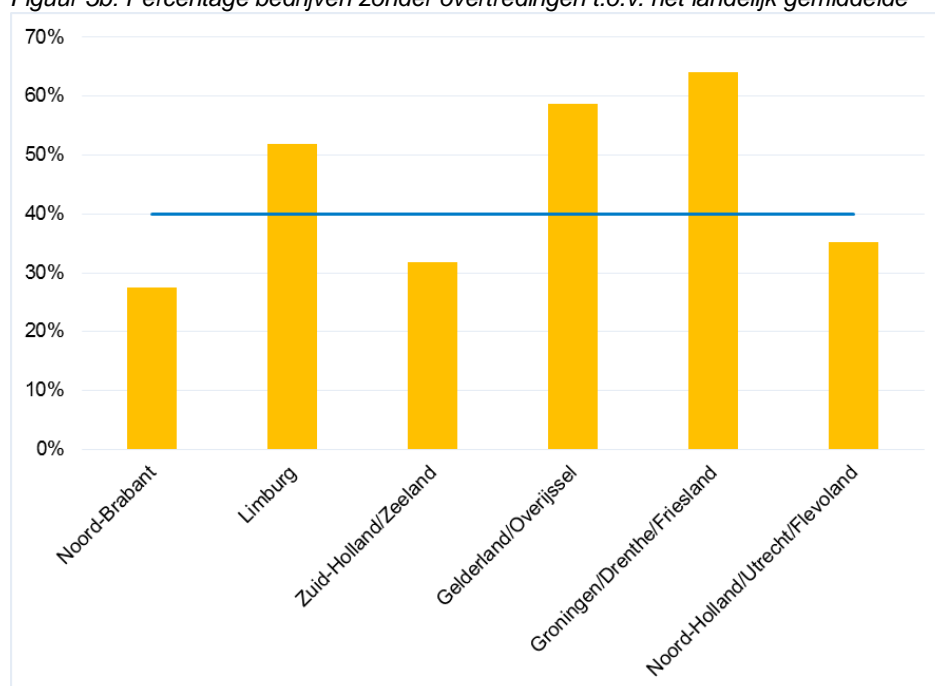
	2012	2013	2014	2015	2016
Bedrijven zonder overtredingen	43%	36%	47%	39%	40%

Figuur 5a: Percentage bedrijven zonder overtredingen

In figuur 5b staat het percentage bedrijven zonder overtredingen per regio uitgezet ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Figuur 5b: Percentage bedrijven zonder overtredingen t.o.v. het landelijk gemiddelde

Het percentage bedrijven zonder overtredingen schommelt rond de 40%. Dat is in figuur 5b weergegeven als het landelijk gemiddelde. Het percentage bedrijven zonder overtredingen varieert per regio tussen 27% en 64% (het laagste in Noord-Brabant en het hoogste in Groningen/Drenthe/Friesland). In de helft van de regio's, te weten Noord-Brabant, Zuid-Holland/Zeeland en Noord-Holland/Flevoland/Utrecht, ligt het percentage bedrijven zonder overtredingen onder het landelijk gemiddelde. In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op de verschillen tussen regio's.

4.2 Bedrijven met overtredingen

Van de 360 in 2016 geïnspecteerde Brzo-bedrijven hebben er 216 (60%) één of meer overtredingen. In tabel 6 is per regio aangegeven hoeveel bedrijven er geïnspecteerd zijn en bij hoeveel van deze bedrijven er een of meerdere overtredingen zijn geconstateerd, uitgesplitst in hogedrempel- en lagedrempelbedrijven. Ook staat het percentage bedrijven met overtredingen per regio aangegeven. Uit nadere analyse van de bedrijven met overtredingen volgt dat het gemiddelde nalevingspercentage bij de hogedrempelbedrijven iets lager ligt dan bij de lagedrempelbedrijven.

Tabel 6: Aantal geïnspecteerde bedrijven per regio en het aantal bedrijven waar overtredingen zijn geconstateerd, uitgesplitst in hogedrempel- en lagedrempelbedrijven, en het percentage bedrijven met overtredingen

Regio	Aantal geïnspecteerde bedrijven	Aantal bedrijven met overtredingen		% bedrijven met overtreding
		hogedrempel	lagedrempel	
Noord-Brabant	62	28	17	73%
Limburg	27	8	5	48%
Zuid-Holland/Zeeland	135	67	25	68%
Gelderland/Overijssel	46	9	10	41%
Groningen/Drenthe/Friesland	39	11	3	36%
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	51	19	14	65%
Totaal	360	142	74	60%

4.3 Indeling bedrijven naar ernst van de overtredingen

Wanneer tijdens een Brzo-inspectie een overtreding wordt vastgesteld, beoordeelt de toezichthouder de ernst van de overtreding. Dit gebeurt op basis van de richtlijnen uit de landelijke handhavingstrategie Brzo (zie ook paragraaf 2.3). Deze kent drie categorieën waarmee onderscheid wordt gemaakt naar ernst van de overtredingen. De overtredingen worden daarbij ingedeeld in relatie tot de risico's op een zwaar ongeval en/of de escalatie van scenario's.

Het betreft de volgende drie categorieën:

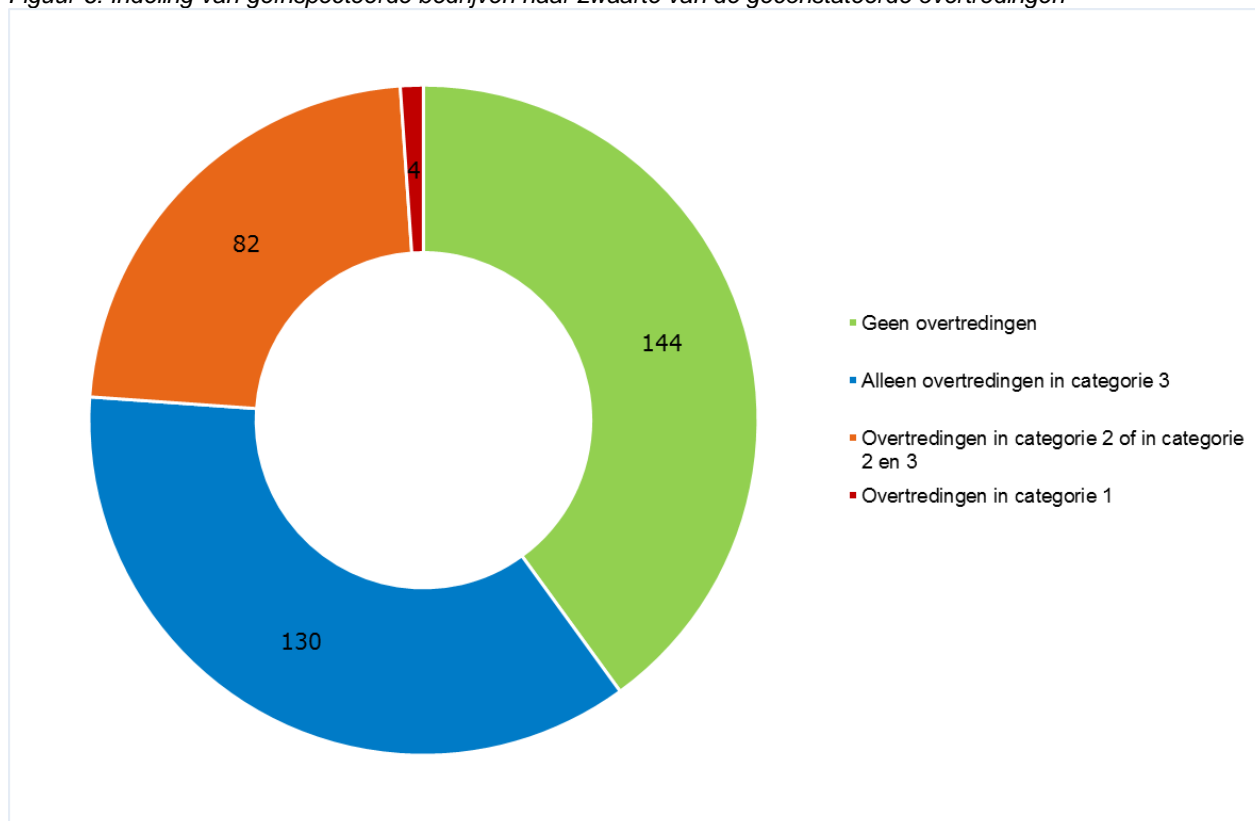
1. Onmiddellijke dreiging zwaar ongeval
2. Geen onmiddellijke dreiging zwaar ongeval
3. Zeer geringe dreiging zwaar ongeval

De indeling van de overtredingen in categorieën is gestart in 2014. Vanaf dat jaar passen de inspectieteams de landelijke handhavingstrategie toe.

Figuur 6 geeft inzicht in de verdeling van de overtredingen over de bedrijven op basis van de ernst, aangevuld met de bedrijven waar bij de inspectie geen overtredingen zijn vastgesteld.

Bij 40% van de bedrijven (144) zijn geen overtredingen aangetroffen. Bij 36% van de geïnspecteerde bedrijven (130) zijn uitsluitend categorie 3 overtredingen geconstateerd. Dat betekent dat er bij in totaal 76 % van de geïnspecteerde bedrijven geen of lichte overtredingen zijn geconstateerd. Bij 23% van de geïnspecteerde bedrijven (82) zijn overtredingen van categorie 2 of categorie 2 én 3 geconstateerd. Bij 1% van de bedrijven is tenminste 1 overtreding van categorie 1 geconstateerd.

Figuur 6: Indeling van geïnspecteerde bedrijven naar zwaarte van de geconstateerde overtredingen

4.4 Overtredingen in relatie tot de bedrijvigheid

In tabel 7 is per branche te zien hoeveel overtredingen er bij de Brzo-bedrijven zijn geconstateerd en in welke categorie. De meeste overtredingen zijn geconstateerd in de branches Bulkchemie en Handel en distributie, de branches waar ook het gemiddeld aantal overtredingen per bedrijf relatief hoog is.

Tabel 7: Aantal geïnspecteerde bedrijven en het totaal aan overtredingen per branche met een uitsplitsing naar ernst van de overtreding

Bedrijvigheid	Aantal geïnspecteerde bedrijven	Aantal bedrijven met overtredingen	Totaal aantal overtredingen	Aantal overtredingen 2016 naar ernst		
				CAT 1	CAT 2	CAT 3
Bulkchemie	94	56	179	1	62	116
Handel en distributie	89	64	192	2	50	140
Overslag en transport	64	29	95	1	30	64
Afval	15	12	32	0	7	25
Energie	12	6	16	0	3	13
Rubber en Kunststof	11	4	8	0	3	5
Fijnchemie	14	8	18	0	5	13
Petrochemie	11	6	22	0	9	13
Metaal	8	8	24	0	2	22
Overig	42	23	61	0	8	53
Totaal	360	216	647	4	179	464

4.5 Ernst van de overtredingen

Volgens GIR zijn er 647 overtredingen geconstateerd. Tabel 8 geeft het aantal geconstateerde overtredingen weer per categorie over de jaren 2014, 2015 en 2016.

Daarin is af te lezen dat het aantal categorie 1 overtredingen sinds 2014 is afgenomen. In 2016 is er een lager percentage (27%) categorie 2 overtredingen en een hoger percentage (72%) categorie 3 overtredingen geconstateerd dan in 2015. Positief is dat de verschuiving naar minder ernstige overtredingen zich doorzet.

Tabel 8: Ernst van de overtredingen in 2016, vergeleken met voorgaande jaren

Categorie	Aantal overtredingen		
	2014	2015	2016
1: Onmiddellijke dreiging zwaar ongeval	15	10	4
2: Geen onmiddellijke dreiging zwaar ongeval	244	188	179
3: Zeer geringe dreiging zwaar ongeval	462	417	464
Totaal	721	615	647

Daarnaast zijn 37 overtredingen geconstateerd in onaangekondigde inspecties die niet in GIR geregistreerd zijn, waarvan 33 van categorie 3, en 4 van categorie 2. Het totaal aantal overtredingen in alle onaangekondigde inspecties is 74, wat 11% is van het totaal aantal overtredingen. Het totaal aantal overtredingen uit de aangekondigde én onaangekondigde inspecties komt daarmee op 684.

4.6 Categorie 1 overtredingen

De vier categorie 1 overtredingen zijn geconstateerd bij vier bedrijven (1% van geïnspecteerde bedrijven) in regio's Noord-Holland/Utrecht/Flevoland (twee bedrijven), Zuid-Holland/Zeeland en Groningen/Drenthe/Friesland. Categorie 1 overtredingen zijn te vinden in de branches Bulkchemie, Handel en distributie en Overslag en transport. Dit zijn de branches waarin relatief gezien de meeste overtredingen zijn geconstateerd. Alle overtredingen bevonden zich op het domein van werknemersveiligheid.

Bij alle categorie 1 overtredingen is door de Inspectie SZW direct ingegrepen waardoor het gevaar is weggenomen. De Inspectie SZW maakt daarbij onderscheid in situaties waarbij er gewerkt wordt en situaties waarbij er op het moment van constateren niet gewerkt wordt. In het eerste geval volgt stillegging plus een bestuurlijke boete, of stillegging plus proces-verbaal (in overleg met het OM). In het tweede geval worden de werkzaamheden, de apparatuur, of (een deel van) het bedrijf preventief stilgelegd (zie ook paragraaf 2.3 en bijlage 5).

De overtredingen categorie 1 zijn geconstateerd op inspectieonderwerpen Maatregelen en ATEX (explosieveiligheid).

De aard van de categorie 1 overtredingen is als volgt:

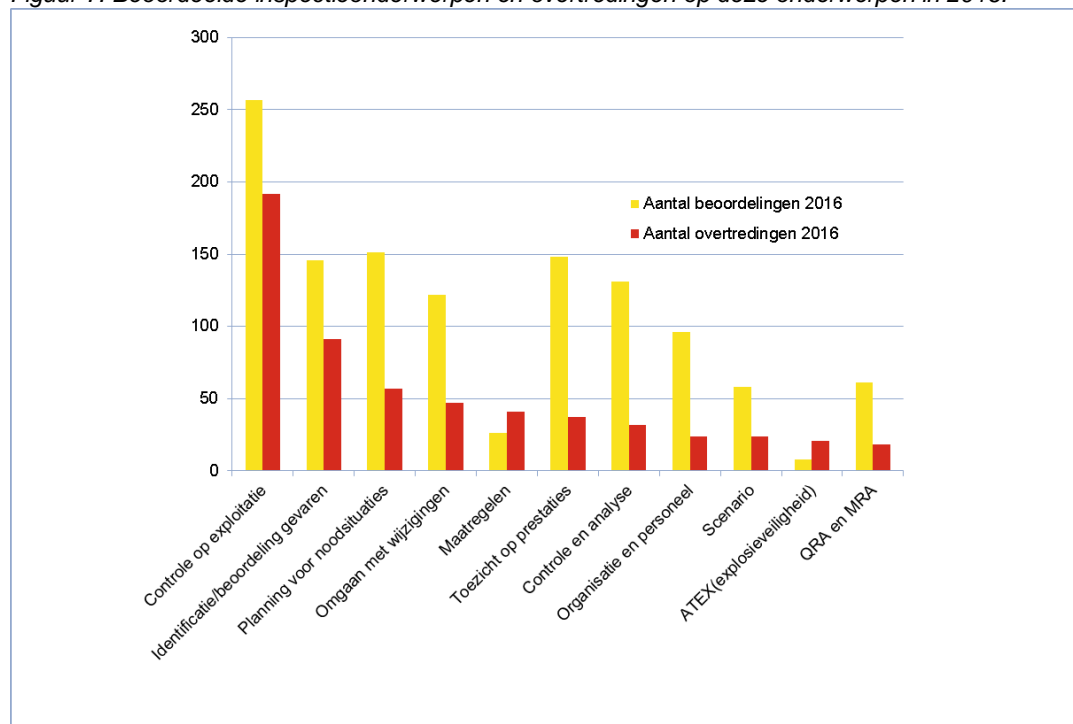
- Een verpompinstallatie voor brandbare en licht ontvlambare vloeistoffen voldeed niet aan de eisen voor toepassing in een gezondeerd gebied voor explosieve atmosferen. De betreffende verpompinstallatie is stilgelegd.
- Een magazijnstelling van een opslagvoorziening voor gevaarlijke stoffen was dusdanig aangetast (roest/corrosie) dat de technische integriteit niet meer aanwezig was. De betreffende werkzaamheden aan dat deel van de stelling zijn stilgelegd en de inhoud verplaatst.
- Slijp- en schuurwerkzaamheden (ter voorbereiding op schilderwerk) aan een opslagtank met olieproducten zonder (aardings)maatregelen ter voorkoming van brand en/of explosie als gevolg van elektrostatische ontlading. Op het moment van constateren werd er niet gewerkt, de tank was wel in bedrijf. De werkzaamheden zijn stilgelegd in afwachting van de juiste (aardings)maatregelen.
- Verlading van een licht ontvlambare stof (als tot vloeistof verdicht gas) met behulp van een laadarm waarvan de flexibele slang lekkage vertoonde. Vanwege acuut gevaar voor personen (explosie en/of brand) op de verlaadplaats is de installatie stilgelegd en is een bestuurlijke boete ingezet.

4.7 Overtredingen per inspectieonderwerp

Voorafgaande aan iedere inspectie kiest het inspectieteam een aantal inspectieonderwerpen waarop een bedrijf wordt beoordeeld. Deze onderwerpen (meestal elementen van het veiligheidsbeheerssysteem (VBS)) worden na inspectie in de GIR geregistreerd als “beoordelingen”. In figuur 7 is een verdeling van beoordeelde inspectieonderwerpen en overtredingen van deze onderwerpen weergegeven. Een vergelijking van de beoordelingen en overtredingen per onderwerp en met de afgelopen jaren is te vinden in bijlage 4.

In 2016 is, net als in de afgelopen jaren, het onderwerp controle op de exploitatie (VBS-iii) het meest beoordeeld. Op dit veelomvattende onderwerp zijn ook de meeste overtredingen geconstateerd. In relatie tot het aantal beoordelingen zijn de meeste overtredingen geconstateerd op de onderwerpen ATEX en Maatregelen. Relatief gezien zijn de minste overtredingen geconstateerd op de onderwerpen VBS-i (organisatie en personeel), VBS-vi (toezicht op de prestaties) en VBS-vii (controle en analyse). Voor een uitleg van de VBS elementen zie bijlage 1.

Figuur 7: Beoordeelde inspectieonderwerpen en overtredingen op deze onderwerpen in 2016.

Hoofdstuk 5

5. Handhaving door de toezichthouders

In dit hoofdstuk staan de resultaten van de bestuursrechtelijke handhaving. Het betreft de handhaving bij de BRZO-bedrijven door de toezichthouders en de status van de overtredingen. Ook wordt een toelichting gegeven over de strafrechtelijke handhaving.

5.1 Handhavend toezichthouder

Tabel 9 geeft het aantal geïnspecteerde bedrijven en het aantal overtredingen per regio weer, met een uitsplitsing naar de toezichthouder die de overtreding opvolgt.

Uit het aantal overtredingen per Brzo-regio en per toezichthouder blijkt dat vooral het Wabo bevoegd gezag en Inspectie SZW optreden als handhavend toezichthouder. Deze twee toezichthouders hebben juridisch de meeste mogelijkheden om handhavend op te treden. In een aantal gevallen is de veiligheidsregio de handhavende toezichthouder. De waterkwaliteitsbeheerders hebben geen handhavende bevoegdheid op grond van het Brzo, maar uitsluitend een adviesrecht. Zij adviseren het Wabo bevoegd gezag bij overtredingen.

Tabel 9: Aantal geïnspecteerde bedrijven en het totaal aantal overtredingen per regio met een uitsplitsing naar de handhavende toezichthouder⁷

Regio	Aantal geïnspecteerde bedrijven	Aantal bedrijven met overtredingen	Totaal aantal overtredingen	Bg Wabo	ISZW	Veiligheidsregio	Overig
Noord-Brabant	62	45	112	48	56	8	0
Limburg	27	13	37	22	14	0	1
Zuid-Holland/Zeeland	135	92	280	159	107	13	1
Gelderland/Overijssel	46	19	35	16	19	0	0
Groningen/Drenthe/Friesland	39	14	38	24	14	0	0
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	51	33	145	55	79	11	0
Totaal	360	216	647	324	289	32	2

⁷ Categorie Overig: handhaving door gezamenlijk Wabo bevoegd gezag en ISZW en handhavende toezichthouder nog niet ingedeeld

5.2 Status van de overtredingen op 1 maart 2017

In tabel 10 is te zien dat van de 647 overtredingen die in 2016 zijn vastgesteld er op de peildatum 1 maart 2017 39% (250 overtredingen) was opgeheven.

Tabel 10: Status van alle overtredingen uit 2016 op 1 maart 2017 en de percentages uit voorgaande jaren

Status opvolging	Aantal overtredingen	Percentage 2016	Percentage 2015	Percentage 2014	Percentage 2013	Percentage 2012
Opgeheven	250	39%	45%	38%	38%	44%
Handhavingstraject gestart	273	42%	42%	47%	43%	48%
Handhavingstraject nog niet gestart	124	19%	13%	15%	19%	8%
Totaal	647	100%	100%	100%	100%	100%

Van 61% waarvan nog niet is geconstateerd dat de overtreding is opgeheven, gaat het om de volgende situaties:

- Voor 42% is de handhaving gestart en is nog niet vastgesteld of de overtreding is verholpen.
- Voor 19% van de overtredingen is de handhaving nog niet gestart. Dit betekent dat bedrijven met het inspectierapport wel op de hoogte zijn gesteld van de overtredingen, maar dat ze nog niet zijn aangeschreven met een handhavingbrief.

Het kan dus zijn dat overtredingen in de praktijk al zijn beëindigd, maar dat dit op 1 maart 2017 nog niet met een beoordeling door het bevoegd gezag kon worden bevestigd. Reden is dat er nog een hercontrole moet worden uitgevoerd. Een andere mogelijkheid is dat de gegevens van de hercontrole nog niet in de GIR waren geregistreerd op de peildatum 1 maart 2017.

Vervolgacties bevoegd gezag en hersteltermijnen

In het bestuursrechtelijk handhavingsspoor worden termijnen gesteld voor het opheffen van de overtreding. De gestelde hersteltermijn is afhankelijk van onder andere de ernst van de overtreding en de tijd die redelijkerwijs nodig is voor het ontwikkelen en implementeren van de herstelmaatregel. Zie voor meer informatie paragraaf 2.3. Bij categorie 1 overtredingen geldt overigens dat meestal de installatie wordt stilgelegd. Deze wordt pas weer in gebruik genomen als de installatie door de toezichthouder in orde is bevonden.

5.3 Strafrechtelijke handhaving

Naast de landelijke handhavingstrategie is voor de strafrechtelijke handhaving ook de *EU-Richtlijn 2008/99 inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht* richtinggevend. Artikel 5 bepaalt: 'De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten strafbaar worden gesteld met doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties.' Hiermee geeft de EU instructies voor de strafrechtelijke handhaving van bepaalde delicten. De Brzo-overtredingen zijn één van de categorieën waarvoor dit geldt.

Het Functioneel Parket (FP) van het Openbaar Ministerie geeft hier inhoud aan en richt zich binnen het thema Brzo op zaken waarin sprake is van een gebrekkige veiligheidscultuur of bewuste non-compliance. Op dit thema werken OM, Inspectie SZW, de zes Brzo-omgevingsdiensten en de ILT samen. Waar nodig stemmen genoemde diensten met elkaar af en wordt informatie gedeeld. Een recent voorbeeld is de samenwerking tussen het FP en de regio Limburg waarmee in een vroegtijdig stadium bevindingen uit een strafrechtelijk onderzoek bij een Brzo-bedrijf zijn gedeeld.

De beschikbare gegevens laten zien dat er in 2016 zeven strafrechtelijke Brzo-onderzoeken zijn gestart waarvan er twee inmiddels zijn afgesloten en gevoegd bij een al bestaande zaak tegen de verdachte. De verdachte is veroordeeld tot een geldboete van 20.000 euro, waartegen appél is ingesteld. Verder zijn er twaalf zaken bij het FP binnengekomen/gedraaid in 2016 die zijn getransigeerd⁸ of gedagvaard (zes zaken). Van deze zaken is er één gevoegd ter zitting (meervoudige kamer). Geen van de zaken is onherroepelijk.

⁸ Tot een schikking / transactie komen

Hoofdstuk 6

6. Regio's nader bekeken

Uit de monitor blijkt dat tussen de regio's verschillen bestaan in de mate van naleving van de regelgeving door de bedrijven. Wat opvalt is het hogere percentage bedrijven met overtredingen in de regio's Zuid-Holland/Zeeland, Noord-Holland/Utrecht/Flevoland en Noord-Brabant ten opzichte van de overige regio's. Op basis van de verschillen in naleving kan echter niet geconcludeerd worden dat bedrijven het in de ene regio beter of slechter doen dan in de andere regio. Bij de uitvoering van de Brzo-inspecties hanteren de toezichthouders dezelfde uitgangspunten gebaseerd op het Brzo 2015 en andere regelgeving, de landelijke inspectiemethodiek en de landelijke handhavingsstrategie. Er is daarom een verkennend onderzoek uitgevoerd naar factoren die mogelijk bijdragen aan de verschillen in naleving.

Figuur 8: Brzo-omgevingsdiensten regio indeling in Nederland

6.1 Verkenning factoren van regionale verschillen

In figuur 5b is te zien dat het percentage bedrijven zonder overtreding niet in alle regio's gelijk is. Noord-Brabant, Zuid-Holland/Zeeland en Noord-Holland/Utrecht/Flevoland scoren onder het landelijk gemiddelde van 40%. In Limburg, Gelderland/Overijssel en Groningen/Drenthe/Friesland is het naleefgedrag boven het landelijk gemiddelde.

Om inzicht te krijgen in deze verschillen in naleving tussen de regio's zijn de regionale Brzo-coördinatoren bevroegd naar de factoren die daarbij bepalend kunnen zijn. Vervolgens zijn de monitoringsgegevens geanalyseerd, die ten grondslag liggen aan deze monitor. Door de uitvraag naar mogelijke verschillen is een verbinding gemaakt tussen de monitoringsgegevens én de inzichten en verhalen uit de dagelijkse praktijk.

Uit de verkenning komen de volgende factoren naar voren:

1. Landelijke spreiding Brzo-bedrijven
2. Grootte en complexiteit van de bedrijven
3. Verdeling van branches over het land
4. Het uitvoeringsbeleid
5. De inspectiepraktijk

In de hierna volgende kaders worden deze factoren nader toegelicht.

De factoren die bijdragen aan verschillen kunnen aan ene kant aan de bedrijven worden gerelateerd (factoren 1 t/m 3), aan de andere kant aan het beleid en de uitvoeringspraktijk van de Brzo-partners (factoren 4 en 5).

1. Landelijke spreiding Brzo-bedrijven

Het aantal Brzo-bedrijven per regio varieert. Tabel 2 laat zien dat in de regio Zuid-Holland/Zeeland 1/3 van het totaal aantal Brzo-bedrijven is gevestigd. De overige bedrijven zijn in gelijke mate verdeeld over de overige regio's.

2. Grootte en complexiteit en risico's van de bedrijven

Er bestaan grote verschillen in omvang en complexiteit van de Brzo-bedrijven in het algemeen. Daarnaast is binnen elke branche variatie in grootte en complexiteit te vinden.

3. Verdeling van branches over het land

De bedrijven binnen de branches zijn geografisch divers over het land verdeeld. Waar in Zuid-Holland veruit de meeste bedrijven van de branche Handel en distributie gevestigd zijn, komt deze branche niet of nauwelijks voor in de oostelijke regio's.

4. Het uitvoeringsbeleid

Wettelijke uitgangspunten; Volgens het Brzo 2015 moet een hogedrempelbedrijf jaarlijks en een lagedrempelbedrijf minstens één keer per drie jaar worden geïnspecteerd. Hiervan mag worden afgeweken wanneer er een inspectieprogramma wordt opgesteld op grond van een systematische evaluatie van de gevaren van zware ongevallen die zich bij de bedrijven kunnen voordoen.

Wabo bevoegd gezag; Naast de wettelijke uitgangspunten hebben de provinciale opdrachtgevers een eigen uitvoeringsbeleid. Elk provinciaal bestuur maakt haar eigen afweging in de frequentie en intensiteit van het uitgevoerde Brzo-toezicht bij de bedrijven op basis van een eigen risicogestuurd model.

Inspectie SZW; Inspectie SZW combineert een aanvullende risicoanalyse op naleving van wet- en regelgeving per branche met de capaciteit en beschikbaarheid van haar inspecteurs. De aanvullende risicoanalyse bepaalt de hoeveelheid inspecties én bij welke bedrijven de ISZW zal inspecteren.

Veiligheidsregio's; Het uitvoeringsbeleid van de veiligheidsregio's is niet in alle zes Brzo-regio's hetzelfde. In de ene regio worden separate bedrijfsbrandweer-inspecties uitgevoerd, in de andere regio wordt dit thema meegenomen tijdens de Brzo-inspectie. Er is regionaal specifiek beleid mogelijk met daarin prioriteiten in toezicht en handhaving, mede afhankelijk van incidenten en keuzes van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling veiligheidsregio.

Waterkwaliteitsbeheerders; De waterkwaliteitsbeheerders werken samen in landelijk verband. Er wordt een landelijke risico-inschatting gemaakt op basis van risico's op onvoorzien lozingen. Hierop wordt de inspectiefrequentie bepaald. Bedrijven met een risico op een onvoorzien lozing worden tenminste 1x per 5 jaar geïnspecteerd. Wanneer het bedrijf grotere of meerdere risico's kent, kan de frequentie variëren tussen tenminste 2x per 5 jaar tot 1x per jaar.

5. De inspectiepraktijk

Aantal inspectiedagen; De Brzo-toezichthouders voeren de inspecties uit volgens de inspectiemethodiek (NIM). Voor het bepalen van de omvang van de aangekondigde Brzo-inspectie past het team het toezichtmodel toe. Het toezichtmodel wordt per bedrijf ingevuld en geeft het aantal inspectiedagen aan. De uitkomst kan voor ieder bedrijf anders zijn. Daarnaast kan de urenverdeling over alle Brzo-bedrijven aangepast worden. Meer dagen inspecteren kan betekenen dat er meer thema's worden bekeken dan tijdens kortere inspecties.

De menselijke factor; Inspecteurs die Brzo-inspecties uitvoeren volgen verplichte opleidingen. Hierdoor beschikken zij over de benodigde inspectie-deskundigheid. Om ervoor te zorgen dat de Brzo-inspecties uniform worden uitgevoerd, volgen alle inspecteurs de praktijkgerichte opleidingen van BRZO+. Daarmee wordt geborgd dat het uitvoeren van Brzo-inspecties zoveel mogelijk op dezelfde wijze plaatsvindt; verschillen zijn echter niet helemaal uit te sluiten. Het blijft per slot van rekening mensenwerk.

Inhoud; De inspectieleider bepaalt met het inspectieteam de accenten in de inspectie. Er is vrijheid binnen de inspectiemethodiek om de inspectie-onderwerpen en de diepgang van de inspectie-onderdelen te bepalen. De Brzo-inspecties verschillen van elkaar op de inhoud; de resultaten kunnen niet zondermeer met elkaar worden vergeleken.

Beoordeling; Het inspectieproces verloopt van waarneming, bevinding, beoordeling tot conclusie. De inspectiemethodiek beoogt een gelijke waardering in vergelijkbare situaties op een vastgelegde schaal. Het is echter niet helemaal uit te sluiten dat er per inspectieteam of per regio situaties anders worden beoordeeld.

Handhavingsstrategie; Sinds 2014 wordt bij de handhaving van overtredingen uit Brzo-inspecties de landelijke Brzo-handhavingsstrategie opgevolgd. Het doel is op een adequate en uniforme wijze sanctionerend op te treden. Op basis van een implementatie-evaluatie is gebleken dat er onderwerpen zijn die nog niet zijn uitgekristalliseerd. Deze verdienen verdere aandacht.

Registratie; De inspectieresultaten worden in de landelijke database GIR geregistreerd. Deze database is gebouwd om het inspectieproces optimaal te ondersteunen. Er is ruimte om de inspectie op maat in te richten en het inspectieteam heeft vrijheden in de vastlegging van de inspectieresultaten.

6.2 Uitgevoerde analyses en verklaringen

De tabellen 2, 3 en 4a in Hoofdstuk 3 laten de regionale uitsplitsing zien in:

- Aantal bedrijven per branche
- Totaal aantal (geïnspecteerde) bedrijven
- Percentage geïnspecteerde bedrijven
- Percentage deelname door toezichthouders aan inspecties

Uit analyse is gebleken dat deze factoren de naleefcijfers wel beïnvloeden, maar onvoldoende verklaring geven voor verschillen in de mate van naleving tussen de regio's. Ook wanneer er wordt gecorrigeerd op deze factoren, blijven de verschillen tussen regio's bestaan. Wat verder meespeelt, is dat bij uitsplitsing naar branche het aantal bedrijven in een regio vaak te klein is om een conclusie te kunnen verbinden aan de resultaten.

Met het analyseren van de gegevens uit deze monitor is nog niet van alle genoemde factoren onderzocht óf en in welke mate zij bijdragen aan verschillen in naleefcijfers tussen de regio's. Wel geven zij voldoende aanleiding om verder te zoeken.

Uit de verkenning komt naar voren dat in het uitvoeringsbeleid en de inspectiepraktijk ruimte is (en ook moet zijn) voor variatie, maar ook dat de beoogde uniformiteit in het kader van een gelijk speelveld nog niet in alle gevallen is gewaarborgd. Zo lang de inspectieomstandigheden niet vergelijkbaar zijn, kan geen conclusie worden verbonden aan de verschillen in naleefcijfers tussen de regio's.

6.3 Conclusie

Op basis van dit verkennend onderzoek kan onvoldoende verklaard worden wat de oorzaak is van de verschillen tussen de regio's in de mate van naleving van de regelgeving. Niet van alle genoemde factoren is onderzocht óf en in welke mate zij bijdragen aan de verschillen. Komend jaar zal BRZO+ dit verder onderzoeken.

Hoofdstuk 7

7. Overige aandachtsgebieden

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op twee Brzo-projecten die in 2016 binnen het kader van het samenwerkingsprogramma BRZO+ zijn uitgevoerd: de beoordeling van veiligheidsrapporten, dat volgt uit de verplichting uit het Brzo 2015 en veiligheidsmaatregelen PGS 29 opslagtanks.

7.1 Beoordeling Veiligheidsrapporten

Het veiligheidsrapport is een uitgebreide beschrijving van alle relevante veiligheidsrisico's van bedrijfsactiviteiten. De plicht om het veiligheidsrapport op te stellen geldt alleen voor de hogedrempelbedrijven. Het Brzo 2015 stelt een aantal nieuwe eisen aan het veiligheidsrapport. De hogedrempelbedrijven waren verplicht om voor 1 juni 2016 een geactualiseerd veiligheidsrapport in te dienen of de gewijzigde onderdelen daarvan.

Nieuw in het veiligheidsrapport is het beschrijven van externe risico's door overstromingen en aardbevingen. Het gaat om de werkelijke risico's verbijzonderd voor de locatie. De bedrijven moeten in het veiligheidsrapport een risico-inschatting maken en aangeven met welke maatregelen de risico's worden beheerst.

Gezien de nieuwe onderwerpen en de grote aantallen rapporten is er door het BRZO+ ervoor gekozen om de bijhorende beoordelingscyclus in een BRZO+ brede projectaanpak uit te voeren. Enerzijds omdat vanuit de overheid brede afstemming over de inhoudelijke beoordeling noodzakelijk was, anderzijds omdat op deze projectmatige wijze de beschikbare beoordelingscapaciteit op de effectieve wijze ingezet kon worden.

Inmiddels is de volledighedsbeoordeling afgerond. 209 bedrijven hebben een nieuw veiligheidsrapport ingediend. Tien bedrijven hebben het (volledige) veiligheidsrapport niet ingediend en zijn hiermee in overtreding. Het betreft categorie 3 overtredingen die niet in deze monitor zijn meegeteld. De overige bedrijven hebben het veiligheidsrapport ingediend als onderdeel van een vergunningprocedure.

Als eerste stap is getoetst op compleetheid van ingezonden stukken. Daarna zijn de veiligheidsrapporten op volledigheid beoordeeld. Deze beoordeling heeft meer inspanningen gevraagd dan ingeschat, omdat in ongeveer driekwart van de gevallen aanvullende gegevens moesten worden gevraagd aan de bedrijven. Dit is toe te schrijven aan het feit dat het voor bedrijven lastig was voor de nieuwe onderwerpen aardbevingen en overstromingen het juiste detailniveau van informatie te bepalen.

Tijdens reguliere Brzo-inspecties worden op locatie de veiligheidsrapporten op juistheid getoetst. De inspectieteams zullen controleren of wat beschreven is in het veiligheidsrapport overeenstemt met de praktijk.

7.2 Implementatie veiligheidsmaatregelen PGS 29 opslagtanks

Naar aanleiding van een explosie en grote brand eind 2005 op de Buncefield olieterminal in Engeland zijn de veiligheidsmaatregelen in Nederland voor opslagtanks in 2008 aangescherpt. Deze zijn vastgelegd in PGS 29:2008 'richtlijn voor bovengrondse opslag van brandbare vloeistoffen in verticale cilindrische tanks'. De implementatie van de aangescherpte maatregelen is nog niet overal afgerond.

In 2013 constateerde ILT dat er sprake was van achterstanden in de implementatie van de PGS29 maatregelen. Dit kwam ook naar voren uit het project tankopslagbedrijven van de Brzo toezichthouders, waarover in de 'Staat van de veiligheid majeure risicobedrijven 2013' is gerapporteerd. Naast bedrijven die wel hebben geïmplementeerd waren er ook verschillen van inzicht tussen overheden en bedrijven over de wijze van implementeren van voorschriften in bestaande situaties. Het BRZO+ is daarop in samenwerking met de beleidsdepartementen en bedrijfsleven gestart met een programma om knelpunten bij de implementatie weg te nemen en een landelijk uniforme aanpak bij de verdere implementatie te realiseren.

Deze aanpak is bekrachtigd in de brief van 15 februari 2016 van de staatssecretaris van IenM. Deze brief geeft bedrijven inzicht in wat de komende jaren van hen verwacht wordt en welke implementatietermijnen daarbij worden gehanteerd. De brief gaat ook in op hoe de afgestemde inzet vanuit de overheden er uit ziet langs de sporen: omgevingsvergunningen, bedrijfsbrandweer-aanwijzingen, toezicht en handhaving.

Voor de implementatie van de PGS 29 maatregelen in bestaande omgevingsvergunningen is een twee-fasen aanpak afgesproken. In fase 1 zijn in de vergunningen minimaal alle noodzakelijk geachte maatregelen opgenomen om urgente risico's voor de omgeving te voorkomen en/of te beheersen. Fase 1 is zo goed als afgerond.

Hiermee worden nog niet alle risico's voor werknemers weggenomen. De Inspectie SZW is daarom conform beleidsbrief in 2016 gestart met inspecties gericht op de maatregelen tegen overvullen (één van de hoofdaanbevelingen naar aanleiding van het Buncefield-ongeval). Bedrijven konden voor 1 mei 2016 implementatieplannen indienen voor het alsnog treffen van deze maatregelen. Deze plannen zijn door Inspectie SZW samen met het Wabo bevoegd gezag beoordeeld. De Inspectie SZW is daarop in 2016 begonnen met het inzetten van handhavingsinstrumenten om waar nodig tijdige implementatie bij bedrijven af te dwingen.

De voortgang van het actualisatieprogramma van de omgevingsvergunningen volgens de twee-fasen aanpak heeft geen opschortende werking op de uiterste implementatiedata voor bedrijven of de toezicht- en handavingsinzet van Inspectie SZW.

In december 2016 is onder verantwoordelijkheid van de PGS Programmaraad de nieuwe PGS29:2016 versie 1.1 vastgesteld. Hierin is naast de verwerking van de beleidsbrief van de staatssecretaris, het Beleidskader bestrijding plasbrand in tankputten PGS 29 opgenomen. Dit beleidskader is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio's in afstemming met het bedrijfsleven en de Brzo-omgevingsdiensten. Met dit kader kan op geharmoniseerde wijze invulling worden gegeven aan het vaststellen van het benodigde voorzieningenniveau om tankputbrandscenario's te kunnen bestrijden. De voorzieningen moeten uiterlijk 31 december 2021 zijn gerealiseerd en geborgd in de omgevingsvergunningen.

Voor de komende jaren ligt de focus van het Wabo bevoegd gezag op het volledig implementeren van de PGS 29 (fase 2) in de Wabo-vergunningen en op het samen met de Brzo toezichtpartners toezien dat de implementatietermijnen die in de beleidsbrief en PGS 29 zijn opgenomen, worden gehaald.

Bijlage 1: Begrippen en afkortingen

ATEX-richtlijnen	ATEX is een Franse afkorting: ATmosphères EXplosibles. Volgens de ATEX-richtlijnen moeten bedrijven maatregelen nemen om gas- en stofexplosies te voorkomen en ervoor zorgen dat werknemers geen gevaar lopen.
Beoordeling (in het kader van de inspectie)	Bevindingen worden beoordeeld. Bij de beoordeling kunnen naar keuze van het inspectieteam de drie beoordelingsgrondslagen (gedocumenteerd, geschikt en geïmplementeerd) worden gehanteerd. Op elke grondslag wordt de waardering met de vierpuntsschaal (goed, redelijk, matig of slecht) toegepast. De uitkomst van de beoordeling kan leiden tot het kenmerken van de bevinding als een overtreding of niet.
Beoordelingsgrondslagen	In de inspectiemethode worden drie beoordelingsgrondslagen onderscheiden: <ul style="list-style-type: none"> gedocumenteerd; er is sprake van een deugdelijke en volledige beschrijving: <ul style="list-style-type: none"> - deugdelijk: helder, inzichtelijk, goed leesbaar, actueel; - volledig: alle relevante aspecten zijn benoemd. geschikt (passend); technische onderdelen voldoen aan de stand van de veiligheidstechniek (voor zover dat redelijkerwijze verlangd kan worden) en zijn passend voor de aangetroffen situatie; geïmplementeerd; er wordt gewerkt zoals beschreven is. Er is sprake van een goed functionerende managementloop en verbeteractiviteiten op alle onderdelen zijn structureel en onlosmakelijk met de bedrijfsvoering verbonden. Gebaseerd op toelichting T12 'Uitwerking waarderingsschaal' van BRZO+
Bevoegd gezag	Bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
Brzo 2015	Besluit risico's zware ongevallen 2015
Brzo-bedrijf	Bedrijf dat onder de werkingssfeer van het Brzo 2015 valt.
BRZO+	BRZO+ is een samenwerkingsprogramma van Inspectie SZW, Brzo-omgevingsdiensten, Veiligheidsregio's, Waterbeheerders, ILT en OM. Het samenwerkingsprogramma BRZO+ regelt de uniforme en integrale aanpak van VTH-taken op het gebied van interne en externe veiligheid met als doel het voorkomen van zware ongevallen bij alle Brzo-bedrijven en bedrijven met een IPPC-categorie 4 installatie.
Close out meeting	Afsluitend overleg aan het einde van de inspectie waarin het inspectieteam aan het bedrijf verslag doet van de uitgevoerde inspectie. Bij dit overleg komt het verloop van de inspectie aan de orde, worden op hoofdlijnen de bevindingen teruggekoppeld en wordt, voor zover dat op dat moment al mogelijk is, al aangegeven wat de vervolgacties vanuit de afzonderlijke toezichthouders zullen zijn. Hierbij komen op zijn minst mogelijke handhavingszaken aan de orde. Van de eventuele handhavingszaken wordt daarbij aangegeven dat de terugkoppeling in deze fase nog niet volledig kan zijn.
FP	Functioneel Parket, een specialistisch, landelijk opererend onderdeel van het Openbaar Ministerie, dat zich toelegt op de bestrijding van complexe fraude en milieucriminaliteit.
Gevaarlijke stof	Onder deel 1 van bijlage I bij de Seveso-richtlijn vallende of in deel 2 van bijlage I bij de richtlijn opgenomen stof of mengsel
Gemeenschappelijke InspectieRuimte (GIR)	De Gemeenschappelijke InspectieRuimte (GIR) is een online inspectiedatabase waarmee inspectieteams gezamenlijk een inspectie kunnen voorbereiden, inspectieresultaten kunnen vastleggen en afronden met een gezamenlijk inspectierapport.
Hogedrempelbedrijf	Bedrijf waar gevaarlijke stoffen in hoeveelheden gelijk aan of groter dan de hoeveelheden, genoemd in de kolom 3 van deel 1 of kolom 3 van deel 2 van bijlage I bij de Seveso-richtlijn, aanwezig zijn of mogen zijn, in voorkomend geval gebruikmakend van de sommatieregel, bedoeld in aantekening 4 bij bijlage I bij de richtlijn.
Inspectierapport	Rapport van een inspectie waarin de informatie tot op een zodanig niveau is

	opgenomen dat het kan dienen als verslag van de inspectie onder andere ten behoeve van komende vervol- en initiële inspecties bij het bedrijf. Het rapport dient tevens om het bedrijf te voorzien van informatie over het verloop van de inspectie en over de resultaten ervan in de zin van bevindingen en overtredingen en dient om aan te geven wat de voor het bedrijf eventuele vervolprocessen (zoals handhaving) zullen zijn.
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
Inspectieteam	De inspecties worden uitgevoerd door een team van inspecteurs, overwegend bestaande uit inspecteurs afkomstig van het Wabo bevoegd gezag, de Inspectie SZW en het bevoegd gezag Wet veiligheidsregio's.
ISZW	Inspectie SZW
Lagedrempelbedrijf	Bedrijf waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn of mogen zijn in hoeveelheden gelijk aan of groter dan de hoeveelheden, genoemd in kolom 2 van deel 1 of kolom 2 van deel 2 van bijlage I bij de Seveso-richtlijn, die evenwel niet gelijk zijn aan of niet groter zijn dan de hoeveelheden, genoemd in kolom 3 van deel 1 of in kolom 3 van deel 2 van bijlage I bij de richtlijn, in voorkomend geval gebruikmakend van de sommatieregel, bedoeld in aantekening 4 bij bijlage I bij de richtlijn.
Mars-codering	Major Accident Reporting System (MARS). Systeem van de Europese Commissie, in beheer bij het Joint Research Centre (Ispra, Italië). Hier wordt de ongevals informatie verzameld die conform de Seveso-richtlijn door de lidstaten verstrekt moet worden wanneer op hun grondgebied een ramp of zwaar ongeval plaatsvindt. Criteria voor een zwaar ongeval zijn opgenomen in bijlage VI van de Seveso-richtlijn.
MRA	De milieurisicoanalyse wordt uitgevoerd om de risico's voor de (oppervlakte)waterkwaliteit vast te stellen die de activiteiten van een bedrijf opleveren.
NIM	Nieuwe Inspectiemethodiek
OM	Openbaar Ministerie
PDCA	Plan Do Check Act-cyclus
PGS-richtlijn	Richtlijn voor de opslag van gevaarlijke stoffen. Er zijn verschillende richtlijnen.
PGS 29	Richtlijn PGS 29 richt zich op de opslag van brandstoffen in bovengrondse verticale cilindrische tanks.
PV	Proces Verbaal, kan worden opgemaakt bij geconstateerde overtreding(en).
QRA	Een methode om risico's in de omgeving van risico veroorzakende bedrijven te berekenen en te visualiseren.
Rrzo	Regeling risico's zware ongevallen, geeft aanvullende regels op het Brzo 2015. In werking getreden op 4 maart 2016.
RWS	Rijkswaterstaat
SodM	Staatstoezicht op de Mijnen
Toezichthouder	Door het bevoegd gezag daartoe aangewezen personen, de toezichthouder, bedoeld in artikel 1, derde lid, onderdeel d, van de Arbeidsomstandighedenwet, of de op basis van artikel 61, eerste lid, van de Wet veiligheidsregio's aangewezen personen.
VBS	Veiligheidsbeheerssysteem dat dient ter uitvoering en ter vaststelling van het Preventiebeleid Zware Ongevallen.
VBS-elementen	Het VBS bestaat uit zeven elementen (VBS i t/m vii) en een onderdeel waarin de koppeling wordt beschreven tussen het algemene beheerssysteem, het VBS en het preventiebeleid (VBS-a).
VBS-a	Die onderdelen van het algemene beheerssysteem waartoe de organisatorische structuur, de verantwoordelijkheden, de gebruiken, de procedures, de procédés en de hulpmiddelen behoren welke het mogelijk maken het beleid ter voorkoming van zware ongevallen te bepalen en uit te voeren.
VBS-i	De organisatie en het personeel: de taken en verantwoordelijkheden van het personeel dat op alle organisatorische niveaus bij het beheersen van de gevaren van zware ongevallen wordt betrokken, samen met de maatregelen die werden genomen om het bewustzijn te doen toenemen dat voortdurende verbetering nodig is. Het onderkennen van de behoeften aan opleiding van dit personeel en het organiseren van die opleiding. De deelneming van het personeel en

	eventueel van de (onder) aannemers die in het bedrijf werken en die vanuit veiligheidsopzicht belangrijk zijn.
VBS-ii	De identificatie en beoordeling van de gevaren van zware ongevallen: aanneming en toepassing van procedures voor de systematische identificatie van de gevaren van zware ongevallen die zich bij normale of abnormale werking kunnen voordoen, in voorkomend geval met inbegrip van in onderaanneming verrichte activiteiten, alsook de beoordeling van de waarschijnlijkheid en de ernst van die ongevallen.
VBS-iii	De controle op de exploitatie: aanneming en toepassing van procedures en instructies voor veilige werking, ook met betrekking tot het onderhoud, van de installatie, de processen en de apparatuur, en voor het alarmbeheer en tijdelijke onderbrekingen; rekening houdend met de beschikbare informatie betreffende beste praktijken op het vlak van monitoring en controle met het oog op de vermindering van het risico op systeemfalen; beheer en controle van de risico's die samenhangen met verouderende apparatuur die geïnstalleerd is in het bedrijf en corrosie; inventarisatie van de apparatuur in het bedrijf, strategie en methodologie voor het houden van toezicht op en de controle van de staat van de apparatuur; passende follow-upmaatregelen en noodzakelijke tegenmaatregelen.
VBS-iv	De wijze waarop wordt gehandeld bij wijzigingen: aanneming en toepassing van procedures voor de planning van wijzigingen aan bestaande installaties of opslagplaatsen, dan wel voor het ontwerpen van een nieuw procedé of een nieuwe installatie of opslagplaats.
VBS-v	De planning voor noodsituaties: aanneming en toepassing van procedures om door een systematische analyse de voorzienbare noodsituaties te onderkennen en om de noodplannen voor dergelijke noodsituaties uit te werken, te beproeven en te toetsen, en om specifieke opleiding voor het betrokken personeel te verzorgen. Dergelijke opleiding wordt gegeven aan al het personeel dat in de installatie werkt, inclusief eventuele onderaannemers.
VBS-vi	Het toezicht op de prestaties: aanneming en toepassing van procedures voor een permanente beoordeling van de inachtneming van de doelstellingen die door de exploitant zijn bepaald als onderdeel van het preventiebeleid voor zware ongevallen en van het veiligheidsbeheerssysteem, en invoering van regelingen voor onderzoek en correctie bij niet-inachtneming. Tot deze procedures moet behoren het systeem voor de melding van zware ongevallen of bijna-ongevallen, met name die waarbij de beschermende maatregelen hebben gefaald, alsook het onderzoek daarnaar en de follow-up, een en ander op basis van de ervaringen uit het verleden. Tot de procedures kunnen ook prestatie-indicatoren behoren zoals veiligheidsprestatie-indicatoren (safety performance indicators, SPIs) en/of andere relevante indicatoren.
VBS-vii	Controle en analyse: aanneming en toepassing van procedures om het preventiebeleid voor zware ongevallen en de doeltreffendheid en de deugdelijkheid van het veiligheidsbeheerssysteem systematisch periodiek te beoordelen. De met documenten gestaafde analyse door de directie van de resultaten van het gevoerde beleid, van het veiligheidsbeheerssysteem en van de bijwerking daarvan, inclusief het overwegen en opnemen van noodzakelijke wijzigingen die door de controle en analyse aangegeven worden.
VR	Veiligheidsregio
Waarderingschaal	De waarderingschaal verbindt het oordeel goed, redelijk, matig of slecht aan de beoordelingsgrondslagen gedocumenteerd, geschikt en geïmplementeerd. Voor technische zaken is er een andere waarderingschaal dan voor organisatorische zaken.
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wvr	Wet veiligheidsregio's

Bijlage 2: BRZO+ en landelijke afspraken

Conform het Brzo 2015 zijn er drie toezichthouders: dat zijn de daartoe aangewezen personen door het Wabo bevoegd gezag, de op grond van de Wet veiligheidsregio's aangewezen personen en de toezichthouder op grond van de Arbeidsomstandighedenwet.

De omgevingsdiensten laten zich ten aanzien van de milieurisico's van onvoorziene lozingen adviseren door de waterbeheerders (Rijkswaterstaat en waterschappen). De waterbeheerders kennen geen handhavende bevoegdheid binnen het kader van het Brzo, maar hebben een adviestaak. De Brzo-omgevingsdiensten, de Inspectie SZW, de veiligheidsregio's en de waterbeheerders samen worden de inspectiepartners van BRZO+ genoemd.

De BRZO+ inspectiepartners werken zoveel als mogelijk, samen in de voorbereiding, uitvoering en afronding van de inspectie volgens een landelijke uniforme inspectiemethodiek. De afspraken en werkprocessen zijn vastgelegd in de *Werkwijzer Brzo* van BRZO+. Deze werkwijzer betreft een uitwerking van de wettelijke taken. Alle betrokken uitvoerende overheden hebben zich gecommitteerd aan de Werkwijzer Brzo. De werkwijzer Brzo staat op de website www.brzoplus.nl.

De uitvoerende overheden registreren de inspectie-informatie in een gezamenlijke online inspectiedatabase: de Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte (GIR). Doordat de GIR de gegevens van de inspecties op alle Brzo-bedrijven en de hieruit voortkomende opvolgingsacties door het bevoegd gezag bevat, vormt deze database een belangrijke landelijke bron van informatie over de naleving door en handhaving bij Brzo-bedrijven.

Sinds 2014 wordt door alle inspectiepartners de landelijke handhavingsstrategie Brzo toegepast. De handhavingsstrategie is onderdeel van de werkwijzer Brzo. Hiermee is een landelijk kader ontwikkeld, waarmee uniform en adequaat sanctionerend opgetreden kan worden tegen overtredingen van het Brzo 2015. Meer informatie over de handhavingstrategie Brzo is te vinden op de website www.brzoplus.nl.

Bijlage 3: Brzo 2015 en Rrzo

Doelstelling van het Brzo 2015 (Besluit risico's zware ongevallen) is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Het Brzo 2015 stelt eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Ook regelt het besluit de wijze waarop de overheid daarop moet toezien. In de Rrzo (Regeling risico's zware ongevallen) wordt de inhoud van het besluit verder uitgewerkt. Het Brzo 2015 integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, omgevingsveiligheid en rampbestrijding in één juridisch kader.

Het Brzo 2015 implementeert de Europese Seveso III-richtlijn. In het Brzo 2015 wordt rechtstreeks verwezen naar de bijlagen van Seveso III richtlijn. Brzo 2015 is in juli 2015 in werking getreden. Met de wijzigingen is aangesloten bij de nieuwe systematiek voor het indelen, etiketteren en verpakken van stoffen en mengsels in Europa (CLP-verordening). Bovendien is het besluit vanwege de Seveso III-richtlijn aangepast op onderdelen als openbaarheid van informatie, inspecties en de uitwisseling van informatie met de Commissie.

Het doel van de Seveso III-richtlijn en het Brzo met bijbehorende regeling is:

- de preventie van zware ongevallen bij bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn
- het milieu en de gezondheid en veiligheid van werknemers en de bevolking te beschermen tegen rampen en zware ongevallen
- de gevolgen voor de menselijke gezondheid en het milieu te beperken als zich een zwaar ongeval voordoet
- lering trekken uit zware ongevallen
- internationale uitwisseling van informatie over zware ongevallen die aanleiding kunnen geven tot verbeteringen van de uitvoering en eventueel tot aanpassing van de richtlijn

De drempelwaarden voor de aanwezige hoeveelheid gevaarlijke stoffen en mengsels (bijlage I van Seveso III-richtlijn) bepalen of een bedrijf onder het Brzo 2015 valt. Ook volgt uit de bijlage of het gaat om lage- of hogedrempelbedrijven:

- **Lagedrempelbedrijven:**
Bedrijven die alleen de lage drempelwaarde uit bijlage I van de richtlijn overschrijden worden als lagedrempelbedrijven aangemerkt. Deze bedrijven moeten alle maatregelen treffen die nodig zijn om zware ongevallen te voorkomen en de gevolgen daarvan voor mens en milieu te beperken, een Preventiebeleid Zware Ongevallen (PBZO) opstellen en voor de uitvoering en bepaling daarvan een veiligheidsbeheersysteem (VBS) implementeren.
- **Hogedrempelbedrijven:**
Bedrijven die tevens de hoge drempelwaarde uit bijlage I van de richtlijn overschrijden worden aangemerkt als hogedrempelbedrijven. Deze bedrijven moeten, naast de verplichtingen voor de lagedrempelbedrijven, een veiligheidsrapport (VR) indienen, waarmee wordt aangetoond dat de preventie en de beheersing van de gevaren van zware ongevallen in orde zijn.

Bijlage 4: Beoordeelde inspectieonderwerpen en overtredingen in 2012-2016

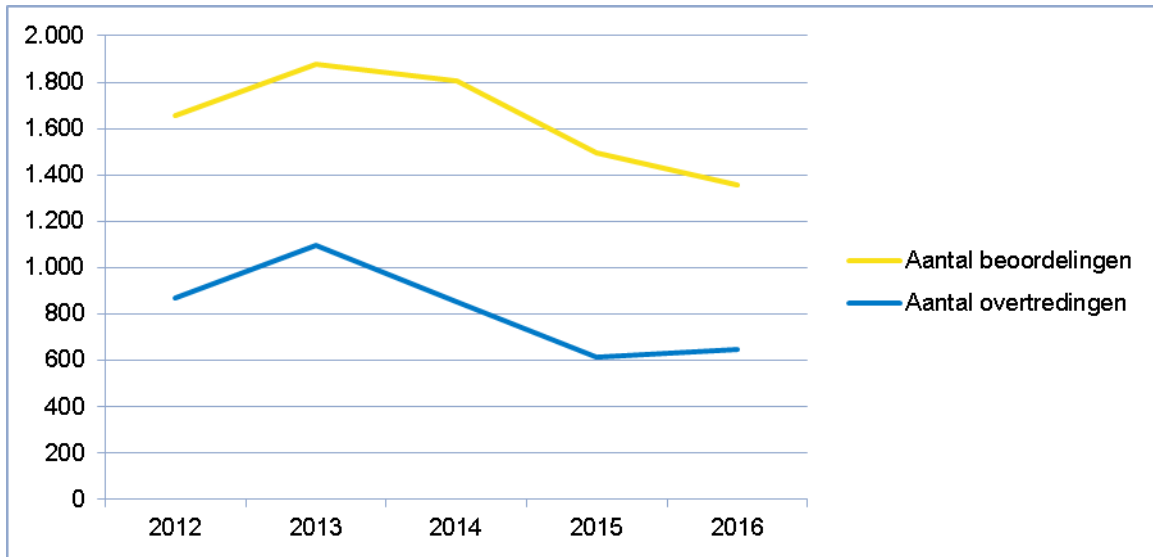
Tabel 11a: Beoordeelde inspectieonderwerpen in 2016, vergeleken met voorgaande jaren

Onderwerp	Aantal beoordelingen				
	2016	2015	2014	2013	2012
PBZO	52	60	81	49	62
Preventiebeleid en beheerssysteem	15	22	31	20	31
Organisatie en personeel	96	125	131	116	116
Identificatie/beoordeling gevaren	146	125	162	152	168
Controle op exploitatie	257	270	237	242	240
Omgaan met wijzigingen	122	140	152	108	139
Planning voor noodsituaties	151	156	184	125	137
Toezicht op prestaties	148	140	203	134	129
Controle en analyse	131	129	161	109	155
Opslag PGS29 (brandstoffen in tanks)	3	5	9	522	134
ATEX (explosieveiligheid)	8	14	21	41	38
Brandbeveiliging	2	21	9	15	42
Maatregelen	26	55	39	23	39
Wabo/Milieu	7	3	17	17	15
Scenario	58	61	80	67	76
overig*	137	138	286	140	137
Totaal	1.359	1.495	1.803	1.880	1.658

Tabel 11b: Overtredingen op beoordeelde inspectieonderwerpen in 2016, vergeleken met voorgaande jaren

Onderwerp	Aantal overtredingen				
	2016	2015	2014	2013	2012
PBZO	5	16	31	11	24
Preventiebeleid en beheerssysteem	3	5	7	2	8
Organisatie en personeel	24	20	28	25	18
Identificatie/beoordeling gevaren	91	90	94	120	110
Controle op exploitatie	192	164	199	178	157
Omgaan met wijzigingen	47	43	54	43	45
Planning voor noodsituaties	57	43	72	33	30
Toezicht op prestaties	37	54	56	55	28
Controle en analyse	32	34	35	38	40
Opslag PGS29 (brandstoffen in tanks)	9	0	20	274	143
ATEX(explosieveiligheid)	21	21	22	48	44
Brandbeveiliging	1	5	9	6	36
Maatregelen	41	43	19	12	47
Wabo/Milieu	8	6	87	86	25
Scenario	24	31	34	30	22
overig*	55	40	83	166	94
Totaal	647	615	850	1.097	871

* Overig: verzameling van de minst beoordeelde elementen; de samenstelling van de categorie overig varieert per jaar (bijvoorbeeld aanwijzing bedrijfsbrandweer, QRA en MRA, PDCA, Stoffenlijst)

Bijlage 5: De handhavingsinstrumenten volgens handhavingsstrategie Brzo

De Brzo handhavingsstrategie-tabel met daarin opgenomen de categorieën overtredingen met sancties (handhavingsinstrumenten) en de handhavende toezichthouder.

Categorie	Sanctie	Sanctie na hercontrole	Toezichthouder
1. Onmiddellijke dreiging	Stillegging (art. 28 Arbowet) + proces verbaal	Bij negeren PV ⁹ (misdrijf), eventueel bestuursdwang en eventueel inschakelen FP ¹⁰	Inspectie SZW
	Bestuursdwang (art. 122 Provinciewet, art. 125 Gemeentewet, art. 48 en art. 63 Wvr) + aangifte	N.v.t.	Wabo BG/VR
2. Geen onmiddellijke dreiging	Exploitatieverbod onder last onder dwangsom + proces-verbaal	Bij negeren: verbeuren dwangsom bestuursdwang en eventueel inschakelen FP	Inspectie SZW
	Bestuurlijke boete + zo nodig last onder dwangsom (of bestuursdwang)	verhoogde boete verbeuren dwangsom bestuursdwang inschakelen FP	Inspectie SZW
	Eis ter naleving (art. 27 Arbowet) of waarschuwing	Bestuurlijke boete en zo nodig dwangsom (of bestuursdwang)	Inspectie SZW
	Dwangsom	Inning en/of verhogen dwangsom + PV	Wabo BG/VR
3. Zeer geringe dreiging	Waarschuwingsbrief	Dwangsom	Wabo BG/VR
	Waarschuwingsbrief of eis, art. 27 Arbowet	Boeterapport	Inspectie SZW

Bron: Landelijke Brzo handhavingsstrategie

⁹ PV is Proces Verbaal

¹⁰ FP is Functioneel Parket

Colofon

Bureau BRZO+

www.brzoplus.nl
BureauBRZO@rws.nl

Rijswijk, 2017